

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

14^E JAARGANG

WOENSDAG 27 NOVEMBER 1929

No. 726

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.
Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.
ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Assistent-Redacteur: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en girorekening No. 6729.

26 NOVEMBER 1929.

De daling van de geldkoersen bleef ook deze week aanhouden. Het aanbod van wissels bleef beperkt, zoodat de vrij groote vraag slechts tegen regelmatig afbrokkelende rente kon bevredigd worden. Geopend op $4\frac{1}{16}$ pCt. werd aan het einde der week voor $3\frac{3}{8}$ pCt. afgedaan en gisteren in den namiddag kon men voor $3\frac{13}{16}$ pCt. slagen. Prolongatie noteerde in het begin der week nog 4 pCt., maar bij de geringe vraag werd Woensdag reeds $3\frac{1}{2}$ pCt. genoteerd, om op deze hoogte de week te sluiten. Callgeld liep terug van $3\frac{1}{2}$ pCt. tot $2\frac{1}{2}$ pCt.

* * *

De inschrijving op het schatkistpapier stond in het teeken van de ruime geldmarkt en was heel wat voordeliger voor de regeering dan de vorige maand. Ingeschreven werd in totaal voor f 55.982.000. Toegewezen werden f 7.040.000 driemaandspromessen à f 990.41 of $3\frac{13}{16}$ pCt., f 4.070.000 zesmaandspromessen à f 980.69 of $3\frac{15}{16}$ en f 13.848.000 jaarbiljetten à f 1005 of $4\frac{1}{2}$ pCt.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 3.5 miljoen te zien. De beleningen blijken met f 1.9 miljoen te zijn teruggedaan. Het renteloos voorschot aan het Rijk bedraagt ruim f 700.000 minder dan verleden week. De goudvoorraad der Bank vertoont een vermeerdering van f 5 miljoen. De zilvervoorraad klom met f 1 miljoen. De post papier op het buitenland vermeerderde met een goede f 100.000, terwijl de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans vrijwel op dezelfde hoogte bleven.

De biljettencirculatie daalde met f 8.9 miljoen. De rekening-courant-saldi namen met f 8.5 miljoen toe. Het beschikbaar metaalsaldo vermeerderde met f 6.2 miljoen. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 55.

* * *

De verlaging van het Engelsche disconto heeft op de wisselmarkt geen grooten invloed gehad. De dollarkoers in Londen varieerde aanvankelijk slechts weinig en bewoog zich met kleine schommelingen rond de $4.87\frac{1}{2}$; eerst gisteren kwam er een inzinking tot $4.87\frac{13}{16}$. Hier liep het Pond van $12.08\frac{3}{8}$ terug tot $12.08\frac{1}{8}$ om na het bekend worden van de discontoverlaging onmiddellijk tot 12.09 te stijgen (!); slot $12.08\frac{14}{16}$. Dollars waren hier flauwer; na 2.4796 kon de koers zich eenige dagen rond de 2.4790 handhaven, waarop weder een daling tot 2.4775 volgde. Door de gewijzigde rente-verhoudingen is ook de marge tusschen kabel- en checkdollars kleiner geworden; zij bedraagt nu 5 tot $\frac{3}{16}$ c. onder den koers van kabel. Marken vaster; van $59.27\frac{1}{2}$ kwam de koers op 59.31 (tegen Pond $20.38\frac{3}{8}$ tot $20.37\frac{3}{8}$). Parijs flauwer $9.76\frac{1}{4}$ — $9.75\frac{3}{4}$ (tegen Pond 123.86). Veel vraag was er naar Zwitsersche Francs, die van 48.08 op 48.11 kwamen; Ponden liepen in Zwitserland van $25.13\frac{1}{4}$ op $25.12\frac{1}{4}$ terug. Peseta's kwamen van 34.60 op 33.90. Argentijnsche Pesos iets beter $1.02\frac{1}{2}$. Er schijnt weder goud uit Buenos Aires verscheept te zijn, niettegenstaande er beweerd wordt, dat in Argentinië — evenals in Canada — een embargo op goud gelegd is. Canada kon tot $2.45\frac{1}{2}$ verbeteren.

Op de termijnmarkt waren geen groote fluctuaties. Termijnponden en Dollars eindigden de week op ongeveer hetzelfde niveau als waarop zij begonnen waren. Alleen maands-Marken waren wat meer aangeboden en noteerden ca. 8 cent disagio.

LONDEN, 25 NOVEMBER 1929.

De vraag naar geld blijft bij voortdoring vrij groot en zal ook gedurende de eerstvolgende dagen wel aanhouden tot dat het einde der maand voorbij is en de War Loan dividenden de markt tijdelijk althans van middelen voorzien.

De discontomarkt werd geheel beheerscht eerst door de verwachting van de discontoverlaging op Donderdag 11. en nu door de verwachting, dat een verdere reductie tot 5 pCt. binnenkort zal plaats hebben. De koers liep dan ook verleden week tot $4\frac{13}{16}$ pCt. terug, zoodat m.a.w. ook het verlaagde bankdisconto van $5\frac{1}{2}$ pCt. niet effectief is. De aankopen van wissels voor buitenlandsche rekening, welke blijkbaar op vrij groote schaal plaats vonden, droegen vooral tot de flauwe stemming bij. Heden sluit de koers iets vaster op, $4\frac{3}{8}$

ONZE NIJVERHEID EN DE WERELD-HUISHOUDING.

Iets over de economische grondslagen van de handelspolitiek.

Een hoofdenmerk van onzen buitenlandschen handel, ruil van grondstoffen en half-fabrikaten tegen de hooggeprijsde voortbrengselen onzer veredelingsnijverheid en den kapitaal-intensieven landbouw, spreekt duidelijk uit de verhouding van den gemiddelden prijs van den invoer tegenover dien van den uitvoer; onderscheidenlijk 91 gulden en 130 tot 124 gulden per ton. Deze geaardheid blijkt voorts uit het feit, dat van de waarde van den invoer gedurende de eerste negen maanden van verleden jaar 46 pCt. door de fabrikaten en 36 pCt. door de grondstoffen werd gedekt, terwijl dit aandeel bij den uitvoer voor de fabrikaten 61 pCt. en voor de grondstoffen 16 pCt. bedroeg.

De uitvoer van gereede voortbrengselen nam in de laatste jaren regelmatig toe en besomde in 1925 1.077 millioen gulden, bij 1.206 millioen in 1928, terwijl er thans tegenover het vorige jaar, berekend over 9 maanden, een stijging van 894 tot 934 millioen gulden is. Daarbij doet zich in de laatste jaren echter het verschijnsel voor, dat de uitvoer van voedingsmiddelen stukt, doch die van de „andere” fabrikaten regelmatig stijgt.

Uitvoer van fabrikaten, uitgedrukt in millioen gulden

Tijdperk	tezamen	voedingsmiddelen	„andere”
1925 geh. jaar	1.077	451	626
1926 „ „	1.035	408	627
1927 „ „	1.112	418	694
1928 „ „	1.206	404	802
1928 Jan.-Sept.	894	302	592
1929 „ „	934	279	655

Hierdoor is het aandeel van den uitvoer der in fabrieken bereide voedingsmiddelen in de waarde van den geheelen uitvoer sedert 1925 van 25 pCt. tot 20,4 pCt. gedaald, waartegenover dat der „andere” fabrikaten van 34,6 pCt. tot 40,4 pCt. toenam. De oorzaak daarvan ligt, veranderingen van voorbijgaanden aard buiten beschouwing gelaten, in den stilstand van den uitvoer der in fabrieken bereide verbruiksgoederen, die met een groote levendigheid op de buitenlandsche markten voor de fabriekenvoortbrengingsgoederen gepaard ging. Teneinde dit aan te toonen, worde de gezamenlijke uitvoer van fabrikaten naar zijn bestemming — als verbruiksgoed of als hulpmiddel bij de voortbrenging — verdeeld. Door het verwaarloozen van de kleine posten hebben de aldus verkregen gegevens op 85 tot 90 pCt. van dien geheelen uitvoer betrekking:

Tijdperk	Verbruiksgoederen		Voortbrengingsgoederen	
	millioen ton	millioen gulden	millioen ton	millioen gulden
1925 geh. jaar ..	1.578	687	1.062	250
1926 „ „ ..	1.693	635	1.202	262
1927 „ „ ..	1.669	659	1.353	304
1928 „ „ ..	1.692	680	1.421	329
1928 Jan.-Sept..	1.233	506	1.093	245
1929 „ „ ..	1.204	532	1.119	248

Het gewicht van den uitvoer van verbruiksgoederen stond naar het blijkt verleden jaar slechts 7 pCt. boven dat van 1925, terwijl de waarde iets lager dan in dat jaar was; en in het tijdperk onder verslag nam het gewicht eenigermate af, bij een toeneming van de waarde met 5 pCt. De tusschenliggende jaren geven het zelfde vlakke beeld, slechts door de prijsbeweging een weinig verlevendigd. Daarentegen was de buitenlandsche afzet der voortbrengingsmiddelen in het vorige jaar met 34 pCt. van het gewicht en 32 pCt. van de waarde in 1925 gegroeid en in 1929

INHOUD.

ONZE NIJVERHEID EN DE WERELDHUISHOUDING door	Blz.	
W. G. H. van der Zweep	1058	
Graanrechten in Duitschland door P. W. Schilthuis.	1059	
De Indische exportcultures in de laatste jaren door		
Mr. D. J. Hulshoff Pol	1060	
De Indische middelen over Augustus 1929	1062	
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:		
De bank-enquête door F. W. Forge	1064	
AANTEKENINGEN:		
De Amsterdamsche Kamer van Koophandel over		
de nikkelen munt	1065	
Suikerproductie der wereld	1066	
Resultaat van de rondvraag van de Internationale		
Vereeniging voor de Suikerstatistiek	1067	
Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in		
Nederlandsch-Indië	1067	
BOEKAANKONDIGINGEN:		
Mr. Marius G. Levenbach: De vakvereenigingen in		
het Nederlandsche Recht, bespr. door Mr. Dr. A.		
A. van Rhijn	1068	
MAANDCIJFERS:		
Rijkspostspaarbank	1068	
Productie der Steenkolen-, Bruinkolen- en Zoutmijnen		
Overzicht van de Indische middelen	1069	
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....		
Geldkoersen.	Bankstaten.	Verkeerswezen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.	

ten opzichte van 1928, over 9 maanden berekend, met onderscheidenlijk 2,4 pCt. en 1,2 pCt. De geringe toeneming van den uitvoer der voortbrengingsmiddelen gedurende het loopende jaar vindt grootendeels haar oorzaak in den achteruitgang van turfstrooisel, superphosphaat, niet anders genoemde vetzuren en geharde plantaardige oliën.

Het verschil is mitsdien zeer opvallend. Eenerzijds een groei, die zich tot bijna alle onderdeelen van den buitenlandschen afzet uitstrekt en anderzijds over het geheel genomen wel een vooruitgang van enkele onderdeelen — bijvoorbeeld aardewerk en electrotechnische verbruiksgoederen, (lampen en radiotoestellen) — maar overigens stilstand. Hoe daardoor de beteekenis voor onze volkshuishouding van den uitvoer van verbruiksgoederen ten deele op dien der voortbrengingsmiddelen is overgegaan, blijkt uit den volgenden staat:

Uitvoer van fabrikaten.

vbr.g. = verbruiksgoederen vtb.g. = voortbrengingsgoederen

Tijdperk	uitgedrukt in honderdsten van den							
	geheelen uitvoer				uitvoer van alle fabrieken			
	gewicht		waarde		gewicht		waarde	
	vbr.g.	vtb.g.	vbr.g.	vtb.g.	vbr.g.	vtb.g.	vbr.g.	vtb.g.
1925 geh. jaar.	15,3	10,3	44,3	15,3	59,7	40,3	73,3	26,7
1926 „ „ ..	12,8	9,1	42,5	16,7	58,5	41,5	70,8	29,2
1927 „ „ ..	13,9	11,3	40,5	18,-	55,2	44,8	68,4	31,6
1928 „ „ ..	12,9	10,8	41,-	19,8	54,4	45,6	67,4	32,6
1928 Jan.-Sept.	13,2	11,6	41,-	19,7	53,1	46,9	67,4	32,6
1929 „ „ ..	12,-	11,3	42,6	19,9	51,8	48,2	68,2	31,8

Het aandeel van de verbruiksgoederen in het gewicht van den geheelen uitvoer daalde van 15,3 pCt. tot 12,9 pCt., dat der voortbrengingsgoederen steeg van 10,3 pCt. tot 10,8 pCt.; in verhouding tot de waarde van den geheelen uitvoer ging de beteekenis der verbruiksgoederen van 44,3 pCt. tot 41 pCt. achteruit, bij een stijging van die der voortbrengingsgoederen van 15,3 pCt. tot 19,8 pCt. Nog scherper wordt het beeld, wanneer men de beide soorten van fabrikaten in haar onderlinge verhouding beziet. Want terwijl in 1925 59,7 pCt. van het gewicht van den uitvoer der fabrikaten uit verbruiksgoederen bestond, tegen 40,3 pCt. voor de voortbrengingsmiddelen, was dit aandeel van de eerste soort verleden jaar tot 54,4 pCt. gedaald en van de tweede tot 45,6 pCt. gestegen. Naar de waarde berekend daalde het aandeel van de verbruiksgoederen van 73,3 pCt. tot 67,4 pCt., bij een stijging van dat der voortbrengingsmiddelen van 26,7 pCt. tot 32,6 pCt.

Deze strekking in de ontwikkeling van onze han-

delsbeweging overtreft, met de veranderingen op het gebied van de warmoezerij, alle andere ver in belangrijkheid. Dat daarbij deze verschuivingen niet uitsluitend in de Nederlandsche volkshuishouding voorkomen, toont de Duitsche uitvoer van fabriekaten, die in 1925 voor 50 pCt.¹⁾ uit voortbrengingsgoederen bestond en waarvan dit aandeel in 1928 tot 56 pCt. was gestegen; waarmede dus een evenredige daling van de verbruiksgoederen gepaard ging. Duitschland streeft derhalve naar een zelfde samenstelling van den fabriekaten-uitvoer, als de Vereenigde Staten van Amerika, met een aandeel der voortbrengingsgoederen van 75 pCt., reeds bezitten. Breidt men de vergelijking tot een land als Engeland uit, dan blijken de fabrieken van verbruiksgoederen er met een nog ernstiger stokking van den buitenland-schen afzet dan elders te kampen.

Doordat overal de voortbrenging van verbruiksgoederen aan een verkwinning van den buitenland-schen afzet leidt, wordt zij in alle landen in toene-mende mate van de binnenlandsche markt afhanke-lijk. Klaarblijkelijk vindt er een verandering in den opbouw van de wereldhuishouding plaats en is dien-tengevolge een wijziging van betekenis in deze ont-wikkeling voor de naaste toekomst weinig waar-schijnlijk. Op Nederland, welks fabriekaten-uitvoer tot een zoo aanzienlijk deel uit verbruiksgoederen²⁾ bestaat, heeft deze gang van zaken veel meer invloed dan op landen als Duitschland en de Vereenigde Staten van Amerika, waar de voortbrengingsgoede-ren thans den boventoon voeren.

Wat is, tegenover deze krachten, die den scheppings-drang der volkeren beheerschen, de invloed van het handelspolitieke ingrijpen? En wat te denken van het voornemen onzer Regeering, die overweegt om de werking der wereld-economische wetten, voor zoo-fer zij die niet in het voordeel van het land acht, door een . . . onderhandelingstarief te temperen?

Alhoewel door de ontwikkeling van de techniek bijvoorbeeld het hoogovenbedrijf thans niet alleen ter winplaatse van de grondstoffen, maar tevens op den verbindingsweg tusschen deze, in economischen zin mogelijk werd, is de zware nijverheid toch nog sterk aan haar grondstoffen gebonden. Hiernaast vormt de hooge ontwikkeling van de Europeesche, vooral de West-Europeesche, arbeiders een beletsel tegen het wegtrekken van de lichte nijverheid uit Europa, daar deze in hooge mate van den arbeid af-hankelijk is. Weliswaar trachten vele landen, die de voortbrengselen dezer nijverheid thans nog voor een belangrijk deel invoeren, een eigen geschoolde ar-beidersbevolking op te kweken, maar dit is een zaak van zeer langen duur. Bovendien vormt de voort-schrijdende mechanisatie, die de lichte nijverheid hoe langer hoe meer aan krachtbronnen bindt, een toenemende belemmering voor verplaatsing.

Daardoor heeft de handelspolitiek op de genoemde twee onderdeelen van het bedrijfsleven op den duur geen invloed van overwegenden aard, al moet men haar betekenis ook weer niet onderschatten. Maar anders staat het met die fabrieken, waarvan de keus der vestigingsplaats in groote mate van de woonplaats der verbruikers afhangt. Want hier richten zich de handelspolitieke maatregelen op een voortbrengings-gebied, dat zich door een neiging tot verspreiding over de wereld kenmerkt. Het is tenslotte een vraag

¹⁾ Verg. Wochensbericht Institut für Konjunkturforschung, Jrg. 2, Nr. 26, (waaraan de verhoudingen voor Duitschland en de Vereenigde Staten werden ontleend), en voorts A. Weber, Europa als Weltindustriezentrum und die Idee der Zollunion, (in: Europäische Zollunion, herausg. von H. Heimann, Berlin 1926).

²⁾ Bijv. boter, kaas, verduurzaamde melk, margarine, gepelde rijst, verstoffen, manufacturen, dekens, fijn aarde-werk, papier, cacao en chocolade, suiker, gekorven tabak, alcoholhoudende dranken, comestibles, bakkerswaren en suikerwerk, radiotoestellen, instrumenten, gloeilampen en andere lampen.

van vervoerkosten en de neiging tot verplaatsing van een nijverheid zal sterker zijn, naar gelang in haar eindvoortbrengselen het gewicht van de verbruikte overal voorhanden grondstoffen, dat van de verbruikte krachtstoffen en het slechts op een bepaalde plaats aanwezige materiaal overtreft. In zulke gevallen ver-groot de handelspolitiek den economischen drang; zonder deze zou het wegtrekken van een bedrijfstak uit het oude voortbrengingsgebied evengoed zijn ge-schied, maar die verplaatsing wordt door het „opvoe-dende” invoerrecht bespoedigd.

Het verflauwen van den uitvoer der in fabrieken bereide verbruiksgoederen, waaronder de nijverheid van de oude voortbrengingslanden ten huidigen dage gebukt gaat, is derhalve naar zijn wezen geen han-delspolitiek, doch een economisch verschijnsel met een door de bescherming vernield beloop. Dit heeft ongetwijfeld veroorzaakt, dat de geleidelijke aanpas-sing aan nieuwe voortbrengings- en afzetverhoudingen, die anders economische verschuivingen van dezen aard verzacht, thans werd verstoord.

In deze verstoring ligt het eigenlijk nadeel der hooge invoerrechten van onzen tijd; een nadeel, dat Nederland niet alleen bij zijn uitvoer van verbruiks-goederen, maar ook bij dien van zijn warmoezerij-voortbrengselen ondervindt. Dat een onderhandelings-, bedoeld is vechttarief, tegen deze nadeelen niets ver-mag, is na het voorgaande duidelijk; men zie de Duitsche ervaring. Daardoor biedt het door onze Regeering aangekondigde vechttarief, tegenover de hoogst onzekere kans, dat het op een enkel punt een tegenstander tot toegeven dwingt, niet anders dan de groote waarschijnlijkheid, dat het ons in een einde-looze reeks van handelspolitieke moeilijkheden sleept, met het noodwendig gevolg, dat de geleidelijke gun-stige ontwikkeling van onzen internationalen goe-derenruil dreigt te worden afgebroken. Om van het nadeel der hooge invoerrechten, waarmede men an-deren wil straffen, voor onze eigen volkshuishouding thans niet te spreken.

Zv.

GRAANRECHTEN IN DUITSCHLAND.

Duitschland, dat tot omstreeks 1860 een uitvoer-land van graan (tarwe, rogge, gerst en haver) was, is daarna, in verband met de sterke toeneming van bevolking en nijverheid sedert ongeveer 1870, een invoerland, hoofdzakelijk van tarwe geworden. Tot 1879 werden er geen invoerrechten op graan geheven, maar in dat jaar begon Bismarck daarmee, zij het op bescheiden schaal (1 Mark per 100 KG. voor tarwe, rogge en haver, $\frac{1}{2}$ Mark voor gerst en maïs). Sedert zijn deze rechten zeer dikwijls gewijzigd en er zijn allerlei variaties in aangebracht in verband met het doel, waarvoor de verschillende graansoorten als grondstof werden gebruikt.

Zoo werd en wordt gerst verschillend belast naar-mate zij als veevoeder dan wel voor brouwerij, bran-derij, gort- en Malzkaffee-fabricage wordt gebruikt, evenals tot voor kort maïs naar gelang zij dient voor veevoeder of als grondstof voor branderij en van maïzena of voor zaaidoeleinden.

In den loop der jaren werden de invoerrechten herhaaldelijk verhoogd, tot zij in 1902 voor tarwe op 7,5, voor rogge, haver en gerst op 7, voor maïs op 5 Mark werden gebracht. Tegenwoordig zijn de cijfers voor tarwe en rogge M. 6 $\frac{1}{2}$, gerst voor veevoeder M. 2.—, voor andere doeleinden M. 5.—, haver M. 6.—, maïs M. 2 $\frac{1}{2}$. Een groote moeilijkheid bij de toepas-sing van dit systeem is, dat Duitschland niet alleen graan invoert, maar voor sommige graansoorten, voor bepaalde kwaliteiten, in zekere gedeelten van het jaar en in sommige, nl. de Noord-Oostelijke gedeelten van het land een overschot heeft, dat in 't land zelf geen, althans geen onmiddellijken afzet kan vinden en dat men dus zoekt te exporteeren. Op zichzelf zou zulk een export niet mogelijk zijn, omdat de prijzen in Duitschland, zoo niet het geheele invoer-

recht, dan toch een groot deel daarvan, hooger zijn dan die op de onbelaste wereldmarkt, maar hij wordt mogelijk gemaakt door het systeem der „Einfuhrscheine“, certificaten, die de exporteur bij uitvoer ontvangt en die hem of den houder (want zij zijn verhandelbaar), het recht geven, onverschillig welke graansoort vrij van invoerrecht tot een overeenkomstig bedrag, in Duitschland in te voeren.

Dit systeem heeft het groote voordeel, dat een tijdelijk, of zelfs blijvend overschot aan tarwe, rogge of haver b.v. in Mecklenburg of Pommeren, of aan brouwergerst in Beieren, niet behoeft te worden bewaard tot andere streken in Duitschland het kunnen gebruiken of dat het niet op kostbare wijze van het eene eind van het land naar het andere behoeft te worden vervoerd, maar dat het kan worden geëxporteerd naar Finland, Denemarken, Skandinavië, Nederland, België, Engeland en zelfs Italië, waarvoor import van andere soorten of kwaliteiten, in andere gedeelten van het rijk, voornamelijk het industrieele Westen, tegen „Einfuhrscheine“ in de plaats treedt. Een nadeel kan zijn, dat later blijkt, dat dit overschot, dat voor sommige artikelen slechts in de eerste maanden na den oogst bestaat, na den winter door grooteren import uit het buitenland tot hogere prijzen moet worden vervangen, hetgeen natuurlijk een verlies voor de gemeenschap beteekent, maar een tegenovergestelde prijsbeweging is ook mogelijk.

Toch lijkt deze minder waarschijnlijk, omdat de najaars-exportverkoop van Duitsch graan een eenigszins gedwongen karakter hebben ten gevolge van den ongunstigen, om niet te zeggen den noodtoestand, waarin de Deutsche landbouw, vooral die van het Noord-Oosten, de zoogenaamde Oostelbische, de laatste jaren verkeert. De hoofdartikelen zijn daar haver en vooral rogge, en een goede oogst van dit laatste artikel beteekent een overschot boven de eigen behoefte, dat moet worden uitgevoerd.

Rogge is echter een artikel, dat slechts door weinig en dan nog kleine landen in groote hoeveelheden wordt gebruikt, en ook dan nog grootendeels slechts voor veevoeder. Deze landen, Finland, de Randstaten, Denemarken, Skandinavië, Nederland en België, koopen de Deutsche rogge dus slechts als zij niet te duur is tegenover andere voedergranen, zooals maïs en gerst, en dit heeft ten gevolge, dat de Deutsche boer, niettegenstaande het invoerrecht en den „Einfuhrschein“ een zóó lagen prijs bedingt, dat hij sinds jaar en dag steen en been klaagt en dat groote rogge-oogsten, zooals die van 1928 en 1929, eer het karakter van een ramp, dan van een weldaad voor hem krijgen. Geen wonder dat de agrarische belangen, die zich in Duitschland sinds lang zo krachtig, dikwijls zoo heftig uiten, en wier eerste beweging steeds is, uitredding uit elke ongunstige omstandigheid van de Regeering te verlangen, ook nu rijksmaatregelen eischen, om den roggeprijs in Duitschland te verhoogen. Het eigenaardige is, dat verhooging van het invoerrecht hier niet zou helpen, omdat er immers een export-surplus is. Daarom kan dit doel slechts bereikt worden door vermeerdering van het gebruik in Duitschland zelf, 't zij voor menscheijk voedsel, 't zij als veevoer. Voor het eerste worden twee maatregelen voorgesteld: gedwongen bijmaling door alle Deutsche tarwemolens van b.v. 15 pCt. of 20 pCt. rogge, of een voorschrift, dat alle roggemeelfabrikanten, die in den regel ongeveer 70 pCt. meel van de verwerkte rogge fabricceeren, deze in het vervolg slechts tot 60 pCt. zullen mogen uitmalen, zoodat niet 30 maar 40 pCt. als roggemeelen veevoeder zouden worden.

Tegen beide denkbeelden komt de reeds noodlijdende Deutsche meelindustrie in heftig verzet; zij voelt zich dit jaar reeds gemuilband door het van agrarische zijde doorgezette voorschrift, dat alle Deutsche tarwebloemfabrikanten, waar ook gelegen, 40 pCt. (later verhoogd op 50 pCt.) Deutsche tarwe

moeten vermalen, waardoor deze op prijs moet worden gehouden; en voorspelt geen of een averechtsch resultaat van den nieuwen dwangmaatregel, omdat eenerzijds de achteruitgang van de kwaliteit van de tarwebloem het gebruik zeer sterk zou doen vermindere, anderzijds de gebruikers, die slechts van zuivere tarwebloem gediend zijn, ook de fabrikanten van vermicelli en macaroni en van fijne meelspijzen, die in het Deutsche menu zulk een groote rol spelen, tot het koopen van zuiver buitenlandsch meel zouden worden gedreven.

Wat het uitmalen der rogge tot 60 pCt. betreft, dat zou een ramp voor de roggemeelfabrikanten zijn, want de meerdere 10 pCt., die als roggemelen tot veevoeder zouden worden gedegradeerd, zouden slechts met groot verlies kunnen worden verkocht. Immers zemelen komen in het belang der veehouders Duitschland zonder invoerrecht binnen en moeten de concurrentie doorstaan van het product uit Polen, dat ook een groot overschot aan rogge heeft.

Nog een anderen, meer ingewikkelde maatregel hebben de benarde roggeboeren uitgebroed, om van het vee, in 't bijzonder van de varkens, gedaan te krijgen, dat zij de overvloedige rogge verorberen en den prijs opdrijven. Het eerste doen zij reeds in Noord-Oost Duitschland, maar in het Westen en Noord-Westen, in Oost-Friesland, Oldenburg, Westfalen en de Rijnprovincie bestaat sinds lang een uitgebreide bloeiende varkensfokkerij en mesterij, die wel is waar de op eigen grond verbouwde rogge grootendeels zelf veevoedert, maar hoofdzakelijk gebaseerd is op buitenlandsche gerst, die in zeer groote hoeveelheden door Bremen en Hamburg en in mindere mate ook via Rotterdam wordt geïmporteerd. Met het oog op dit zeer belangrijke bedrijf is het invoerrecht op voedergerst sedert tal van jaren zeer laag gehouden en juist daardoor is het tot zoo groote ontwikkeling kunnen komen.

In dit deel van Duitschland bestaan niet alleen veel groote varkensmesterijen, maar er zijn tienduizenden kleineboeren en handwerkslieden op het platteland, die er een bestaan of een bijverdienste in vinden. Dit gebied wil het rogge-produceerend Oost-Elbië veroveren, door het te dwingen de buitenlandsche gerst door Deutsche rogge te vervangen, waarvoor noodig zal zijn, dat ook voor deze gerst het invoerrecht op 5 Mark wordt gebracht, of dat althans een zóódanige regeling wordt getroffen, dat het invoerrecht van 2 Mark alléén dan wordt toegepast, als de gebruiker zich verplicht, tevens een overeenkomstige hoeveelheid Deutsche rogge te vervoeren. De bedreigde varkensmesters verzetten zich hiertegen met hand en tand, beweerende, dat varkens niet gemest kunnen worden met een grootere hoeveelheid rogge dan zij nu reeds krijgen, dat een verandering van voedsel gedurende de mestperiode ondoenlijk is, dat alléén de gerstvoeding de eerste kwaliteit vleesch en spek geeft, waaraan West-Duitschland de groote en den bloei van dit bedrijf te danken heeft, en dat de mindere kwaliteit en de duurere voeding de concurrentie met het buitenland onmogelijk zou maken, hetgeen weer zou moeten leiden tot verhooging van invoerrecht op varkens en varkensvleesch. Toch is de indruk in de betrokken kringen in Duitschland, dat waarschijnlijk tegen Januari tot verhooging van het invoerrecht op gerst zal worden besloten.

Ziehier dus weer een sprekend voorbeeld van de dwaalwegen der protectie, waarbij de hulp, door een tijdelijk in ongunstige omstandigheden verkeerenden bedrijfstak afgedwongen, onvermijdelijk schade aan andere, daarmee samenhangende, berokkent.

Rotterdam, 22 Nov. 1929.

P. W. SCHILTHUIS.

DE INDISCHE EXPORTCULTURES IN DE LAATSTE JAREN.

De door het Centraal Kantoor van Statistiek te Batavia tot dusver gepubliceerde cijfers omtrent de landbouwexportgewassen van Nederlandsch-Indië stellen ons in staat de ontwikkeling der Indische cultures na te gaan tot en met het jaar 1928. De vastgestelde cijfers geven een inzicht in de bijna ononderbroken toeneming der totaalproductie (in gewichtshoeveelheid) dezer cultures, welke de laatste jaren aan den dag is getreden en in de onderlinge verhouding tusschen de ondernemings- en bevolkingsproductie, welke ondanks afwisselende ups en downs de algemeene tendens heeft in het voordeel van de laatste uit te vallen.

Waar van enkele cultures betrouwbare productie-statistieken ontbreken, is een beeld van het verloop der totaalproductie slechts af te leiden uit de uitvoercijfers, waartegen te minder bezwaar bestaat, nu het enkel om exportlandbouwgewassen gaat. Deze cijfers zijn de volgende:

	Tonnen (1000 KG.)	Duizenden guldens.
1925	3.347.232	1.459.315
1926	3.335.582	1.217.214
1927	3.795.133	1.291.729
1928	5.139.770	1.237.066

Sinds 1925 heeft dus, na een geringe inzinking in 1926, een belangrijke vergroting plaats gehad van het productieapparaat der cultures, doch een daling der waarde als gevolg van de prijsverlaging van verschillende artikelen op de wereldmarkt. De toeneming van de gewichtshoeveelheid is een factor, welke voor het economisch weerstandsvermogen van Indië als geheel niet hoog genoeg kan worden aangeslagen, omdat daarin een groote reserve verscholen ligt, waarvan de belangrijkheid pas aan den dag zal treden, indien de ongunstige conjunctuur zal hebben plaats gemaakt voor een beteren tijd. Wel is waar laat het zich aanzien, dat de depressie voor vele belangrijke artikelen voorloopig nog niet overwonnen zal zijn, doch het zou te pessimistisch zijn om niet de hoop op een terugkeer van betere prijzen te behouden.

Wat de verhouding betreft tusschen de uitvoercijfers van de gewichtshoeveelheid der producten van de ondernemingen en die van de bevolking, valt naast het verschijnsel van afwisselende ups en downs over kleine tijdsruimten een sterke verandering ten gunste van laatsgenoemde over een lange periode waar te nemen. Bedroeg de bevolkingsexport in 1894 nog maar 11,3 pCt. van het totaal, in 1902 was deze reeds gestegen tot 20,3 pCt., in 1910 tot 27,3 pCt. Na een daling in de daarop volgende jaren, weer gevolgd door een stijging, sprong het percentage in 1925 ten gevolge van de toen eerst goed aan den dag tredende rubberproductie van de bevolking op 36,4 pCt. Dit is tot dusverre het topjaar gebleven; de percentages voor 1926, 1927 en 1928 waren achtereenvolgens 32,9, 31,3 en 34,7. Eerst van 1927 op 1928 is de verhouding dus weer stijgende.

De afwisselende stijging en daling in de laatste jaren van de onderlinge verhoudingscijfers van ondernemings- en bevolkingsexport is sinds 1926 gepaard gegaan met een voortdurende toeneming van het absolute cijfer van beide. Na den „rubberboom” in 1925 is de productie eenigszins ingezakt, zoodat 1926 lagere cijfers vertoont, doch daarna is de stijging weer ononderbroken voortgezet:

	Uitvoer van ondernemings- producten. Ton (1000 KG.)	Uitvoer van bevolkings- producten. Ton (1000 KG.)
1926	2.399.813	935.769
1927	2.754.985	1.040.148
1928	3.429.021	1.710.749

De meerdere productie der bevolking, waarvan de

toenemende uitvoercijfers getuigenis afleggen, is een gevolg van de sinds jaren door de Nederlandsch-Indische Overheid in het werk gestelde pogingen om de bevolking te brengen tot meerdere teelt van handelsgewassen, welke meer winst afwerpen dan producten, die voor inheemsche consumptie bestemd zijn, zooals rijst; daar komt bij, dat in verschillende streken de bevolking er zelf den smaak van heeft beetgekregen. In tal van ambtelijke rapporten wordt gewezen op de omstandigheid, dat in bepaalde streken de rijstbouw minder goed verzorgd wordt, omdat de energie geconcentreerd wordt op de handelsgewassen. Speciaal wordt door de bevolking veel aandacht besteed aan rubber en koffie.

Het economisch leven in Indië vertoont dus het kenmerk, dat het al minder en minder rechtstreeks kan zorgen voor eigen voeding en daardoor in steeds toenemende mate afhankelijk wordt van het buitenland. Dit verschijnsel is analoog aan de ontwikkeling, welke de meest moderne landen vroeger hebben door-gemaakt, toen zij al meer en meer in het wereldverkeer werden opgenomen, en is derhalve niet te vermijden, doch bergt naast zekere voordeelen onmiskenbare gevaren in zich. De voordeelen bestaan hierin, dat de handelsgewassen nu eenmaal meer winst opleveren dan de voedingsgewassen, en dus de welvaart meer bevorderen. De nadeelen zijn echter, dat het zich toeleggen op productie voor den export niet geschiedt op de breede basis der industrialisatie, doch slechts op die van de teelt van enkele landbouwcultures, waarvan de uitoefening reeds lang op groote schaal door het uitheemsche kapitaal geschiedde. Op de toch al op zichzelf vrij smalle fundering van de Nederlandsch-Indische welvaart, wordt zonder eenige verbreding in de hoogte voortgebouwd, waardoor het economisch gebouw meer hoog dan breed wordt. Wanneer de ontwikkeling in dezelfde richting blijft doorgaan, zal de gevoeligheid van het Indische economische leven voor hoog- en laagconjunctuur meer en meer toenemen. Dat de teelt van een der belangrijkste tropische producten, t.w. de rubber, door de inheemsche bevolking in die mate is opgevoerd, dat zij in belangrijke mate kan medewerken aan eventuele latere overproducties, zooals zij thans reeds voor een groot deel schuld heeft aan de tegenwoordige crisis van dit artikel, maakt de zaak er niet beter op. Evenwel is de tegenwoordige ontwikkeling voorloopig volstrekt onvermijdelijk: voor den verbouw van handelsgewassen, welke geen hoge eischen aan intellect, organisatievermogen en kapitaalcracht stelt, kan de bevolking met succes werkzaam zijn; aan de industriele productie is zij echter voorloopig nog niet toe, daargelaten nog, dat tot dusver de industrialisatie in het algemeen (dus ook door uitheemsch kapitaal) een denkbeeld is, waarvan de toepasselijkheid voor Indië nog weinig mogelijk is gebleken.

Wat nu verder de voornaamste artikelen afzonderlijk betreft, heeft de ondernemingsproductie van suiker (t.w. hoofdsuiker en de met inbegrip van de andere tot hoofdsuiker omgerekende suiker) zich in de laatste jaren als volgt ontwikkeld (in quintalen van 100 K.G.):

1924	19.970.677
1925	22.998.754
1926	19.727.708
1927	23.936.743
1928	29.373.759

Treffend is, dat van 1924 tot 1927 het aantal hectaren geogste oppervlakte voortdurend steeg, doch de hoeveelheid verkregen hoofdsuiker op en neer ging, ten gevolge van de weersgesteldheid, terwijl van 1927 op 1928 de geogste oppervlakte weliswaar opnieuw behoorlijk toenam (van 179.120 H.A. tot 189.471 H.A.), doch de productie in veel sterker verhouding steeg, nl. van 23.936.743 tot 29.373.759 quintalen. De bijzondere sterke productietoename van 1927 op 1928 is op geen andere wijze te verklaren dan door den algemeenen aanplant van de rietsoort P. O. J. 2878.

De geogoste (geslaagde) uitgestrektheid van het bevolkingsuikerriet bedroeg in 1928 15.068 Hectare, d.i. iets minder dan in 1924 (15.216 Hectare); de cultuur daarvan is dus, waar de productiviteit in die jaren weinig veranderd zal zijn, in tegenstelling tot de ondernemingscultuur niet vooruitgegaan. Wanneer men, afgaande op de, door het Centraal Kantoor voor de Statistiek aan de hand van alle tot en met 1928 gehouden proefsnitten, bepaalde gemiddelde productiviteit per Hectare (varieerende tusschen 541 en 769 quintalen per Hectare), het ruwe gemiddelde stelt op 650 quintalen, komt men voor 1928 tot een totaalproductie van 9.644.200 quintalen suikerriet. Hoeveel suiker hiervan werd verkregen, is moeilijk te schatten. Neemt men eenzelfde verhouding aan als bij de ondernemingsuiker, dus ongeveer 9 eenheden suikerriet op 1 eenheid hoofdsuiker, dan komt men op ruim 1.000.000 quintalen hoofdsuiker (d.w.z. ruwe suiker omgerekend tot hoofdsuiker). Dat een zeer groot deel hiervan voor binnenlandsch gebruik heeft gediend, volgt reeds aanstonds uit de uitvoerstatistiek, welke voor laatstgenoemd jaar een export van suiker en melasse van de bevolking aanwijst van slechts 30.913 ton (dus 309.130 quintalen), terwijl voorts door de suikerfabrieken niet meer dan 309.969 quintalen maaliert, overeenkomende met ongeveer 34.000 quintalen hoofdsuiker, van de bevolking werd opgekocht; dit equivalent aan suiker is natuurlijk als ondernemingsuiker uitgevoerd.

* * *

Het verloop van de rubberproductie der laatste jaren blijkt uit de volgende cijfers (in tonnen van 1016 K.G.):

	Totaal	Ondernemings- rubber.	Bevolkingsrubber, (droog equivalent)
1925	190.977	104.435	86.542
1926	201.923	121.091	80.832
1927	228.405	128.385	100.020
1928	228.764	138.662	90.102

Ten aanzien van den bevolkingsrubber moet eenige reserve worden gemaakt bij de vergelijking van de cijfers tot en met 1927 met die van 1928, omdat het bedrag van het laatste jaar door nauwkeuriger berekening hooger is uitgevallen. Afgezien hiervan kan worden opgemerkt, dat de ondernemingsrubber geregeld een stijgende productie vertoont, ondanks de prijsdaling sinds 1925. De bevolkingsrubber vertoont echter voortdurende ups en downs, doch is in elk geval sinds het „boom”jaar 1925 niet erg toegenomen. Behalve van de prijsfluctuaties is deze voor de bevolkingsrubber geldende omstandigheid mede een gevolg van de wijze van aanplant in vroegere jaren: In de jaren van 1923 tot en met 1925 had voortdurend een sterke stijging plaats, omdat toen in tap kwamen de in hoofdzaak vóór 1920 aangelegde tuinen en deze tuinen zelf in de eerste exportjaren in productie toenamen. Van medio 1920 tot medio 1923 werd slechts weinig bijgeplant, zoodat de jaren na 1925 dan ook geen sterke productievermeerdering aantoonen. Zelfs kwam in 1926 een inzinking als gevolg van den sterken prijsval in het begin van dat jaar na het einde van de hausse-periode. Ook 1928 toont, vergeleken bij 1927 een achteruitgang, omdat in 1927 de productie bij een vrij constanten rubberprijs over het geheele jaar normaal was, doch in 1928 door het terugloopen der prijzen de animo voor het tappen langzamerhand verminderde; een deel der importtappers verliet toen de rubberstreken, terwijl een gedeelte van de plaatselijke bevolking, dat het beter gewend was, de exploitatie der tuinen niet voldoende loonend meer achtte. Eerst tegen het eind van laatstgenoemd jaar begon de toestand te verbeteren.

Verder is gebleken, dat vergeleken met 1927 vrijwel in alle gewesten het waschverlies bij de bevolkingsrubber verminderd is. De ruwe rubber is dus zuiver

verder geworden; hetgeen een gevolg is van een betere handhaving der gewestelijke rubberkeuren en van de verwerking van een grooter gedeelte van de bevolkingsrubber in Indië zelf.

* * *

De koffiecultuur is bij de bevolking steeds stijgende; in 1924 was de productie 36.049 ton, in 1928 bedroeg zij 70.635 ton. Vooral de laatste jaren is zij steeds toenemende, als gevolg van de sterk toegenomen belangstelling bij de bevolking. Daarentegen was de productie der ondernemingen aan wisselvalligheid onderhevig: in de jaren 1924 en volgende tot en met 1928 bedroeg zij achtereenvolgens rond 43, 61, 39, 64 en 55 duizend ton.

De theeproductie is juist bij de ondernemingen geregeld stijgende (in 1924: 44.844 ton, in 1928 57.254 ton) en bij de bevolking wisselvallig op en neergaande (in 1924 12.058 ton, in 1928 15.608 ton).

Wat de tabak betreft, schommelt de jaarlijksche productie daarvan in Sumatra's Oostkust den laatsten tijd om een gemiddelde van 20.000.000 K.G. (in 1928 21.180.914 K.G.) tengevolge van de omstandigheid, dat de terreinen in Deli niet meer voor uitbreiding van de productie der bladtabak vatbaar zijn; op Java en Madoera bleef die der bladtabak tot en met 1927 vrij constant, doch van 1927 op 1928 steeg zij van 17.889.675 tot 23.483.821 K.G. en van de krossok bleef zij op omstreeks 20.000.000 K.G.

De copraproductie is voor verreweg het grootste deel bevolkingscultuur; in 1928 stond tegenover een export van 417.512 ton bevolkingscopra slechts 23.339 ton ondernemingscopra. Het jaar 1928 is een bijzonder goed jaar geweest, waarin de nadeelige gevolgen van de droge jaren 1925 en 1926 geheel zijn verdwenen. De cultuur is voor de bevolking van groote economische beteekenis.

Van de vezelgewassen is de agave verreweg de belangrijkste en deze wordt practisch alleen door ondernemingen geproduceerd. De beteekenis is voortdurend stijgende: volgens de statistieken steeg de export van 31.909 ton in 1924 regelmatig tot 50.306 in 1928.

De kapok is veel meer een bevolkings- dan een ondernemingsproduct. De vezel daarvan wordt in langzaam toenemende mate (alleen 1928 vertoont eenigen teruggang) geproduceerd; de uitvoer steeg van 16.528 ton in 1924 tot 19.738 ton in 1928.

De peper is eveneens bovenal een bevolkingsproduct waarvan de uitvoer van 1925 op 1928 is achteruit gegaan van 26.748.902 ton op 24.556.544 K.G.

De cultuur van de cassave (tapioca) is eveneens grootendeels in handen der bevolking en neemt voortdurend toe. Vooral de productie van gaplek en gaplekmeel is buitengewoon gestegen: de uitvoer klom van 50.191.063 K.G. in 1924 op 330.496.000 K.G. in 1928.

Mr. D. J. HULSHOFF POL.

's-Gravenhage.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER AUGUSTUS 1929.

De totale opbrengst der Landsmiddelen sedert den aanvang van dit jaar bedroeg op het einde van verslagmaand f 445.826.000 tegen f 455.076.000 in de eerste acht maanden van het vorige jaar of ruim f 9.2 m/m minder. Indien men bij de vergelijking van deze totalen de hoofdzakelijk in het vorig jaar ontvangen belangrijke achterstallige uitkeeringen aan Nederlandsch-Indië uit de opbrengst der Nederlandsche oorlogswinstbelasting niet medetelt, dan is de uitkomst voor het loopende jaar circa f 11.9 m/m gunstiger dan voor 1928.

De ontvangsten in verslagmaand bedroegen tezamen f 1.136 m/m meer dan die in de maand Augustus 1928; zij geven groepsgewijze aldus vergeleken het volgende beeld:

belastingen	minder circa f 0.532 m/m
monopolies	meer „ „ 0.063 „

producten	meer	circa	f 0.339	m/m
bedrijven	„	„	„ 0.997	„
allerlei middelen	„	„	„ 0.269	„

Bij de *belastinggroep* werd de teruggang hoofdzakelijk veroorzaakt door de oorlogswinstbelasting, doordat in Augustus 1928 een achterstallige uitkeering uit de Nederlandsche oorlogswinstbelasting van ruim f 2.6 m/m werd ontvangen. Deze ontvangst buiten beschouwing latende, bracht de belastinggroep f 2.096 m/m meer op dan in Augustus 1928.

Het invoerrecht bracht in verslagmaand f 1.063 m/m meer op dan in dezelfde maand van het vorige jaar. In vergelijking met het overeenkomstige tijdvak van het vorige jaar, gaf dit recht in het reeds verlopen gedeelte van het jaar 1929 een accres te zien van f 6.047 m/m, doch ten aanzien van de onmiddellijk aan verslagmaand voorafgegane maand was de opbrengst in verslagmaand f 0.94 m/m lager. De gemiddelde maandraming zowel als het evenredig deel der jaarraming werden in verslagmaand en in het afgelopen jaargedeelte door het invoerrecht overschreden met resp. f 1.017 m/m en f 10.478 m/m, welke cijfers een belangrijke stijging aantoonen.

Het uitvoerrecht bracht in verslagmaand f 0.269 m/m meer op dan in Augustus 1928, doch in de eerste 8 maanden van 1929 f 0.021 m/m minder dan in dezelfde periode van het vorige jaar. De gemiddelde maandraming werd in verslagmaand door dit recht overtroffen met f 0.387 m/m; in het reeds verstreken jaargedeelte bracht het f 0.006 m/m minder op dan de raming waarbij reeds met een geringe achteruitgang rekening werd gehouden, deed verwachten.

De accijnzen leverden in Augustus 1929, in tegenstelling met de vorige maand, f 0.218 m/m minder op dan in dezelfde maand van het vorige jaar en f 0.525 m/m minder dan in de onmiddellijk aan verslagmaand voorafgegane maand. De totaal-opbrengst in de eerste acht maanden van het loopende jaar was echter f 1.33 m/m hooger dan die in dezelfde periode van 1928. De ontvangsten in verslagmaand en in de maanden Januari t/m Augustus 1928 bleven echter resp. f 0.37 m/m en f 0.395 m/m beneden de gemiddelde maandraming en het evenredig deel der jaarraming.

Het statistiekrecht gaf in verslagmaand en in de eerste acht maanden van het loopende jaar in vergelijking met dezelfde perioden van het vorige jaar een stijging te zien en wel van resp. f 0.055 m/m en f 0.143 m/m. Het bracht in verslagmaand echter f 0.077 m/m minder op dan in Juli 1929. De gemiddelde maandraming en het evenredig deel der jaarraming werden in de overeenkomstige verslagperioden overschreden met resp. f 0.057 m/m en f 0.169 m/m.

Het zegelrecht bracht in verslagmaand f 0.351 m/m meer op dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar. De totaal-ontvangsten in het afgelopen jaargedeelte waren tezamen f 0.033 m/m meer dan die in de eerste acht maanden van 1928 en f 0.336 m/m meer dan de raming deed verwachten.

De opbrengst der slachtbelastingen was in den loop van het jaar vrijwel gelijk aan die in het vorige jaar. De fractioneele jaarraming werd in het afgelopen achtmaandsch tijdvak overschreden met f 0.261 m/m.

De ontvangsten aan personeele-, inkomsten- en vennootschapsbelasting waren gedurende verslagmaand resp. f 0.03 m/m en f 0.417 m/m hooger en f 0.59 m/m lager dan in dezelfde maand van het vorige jaar. De totaal-opbrengsten in het afgelopen jaargedeelte waren nagenoeg gelijk aan die over hetzelfde tijdvak van het vorig jaar. Bij de verponding is geen vergelijking mogelijk met de ontvangsten gedurende het vorige jaar, aangezien de aanslag over het tijdvak 1928/1932 eerst in den loop van dit jaar kon worden vastgesteld wegens de invoering van de voor genoemd tijdvak geldende nieuwe verpondingsordonnantie, waarvan de afkondiging op 28 Augustus 1928 plaats had. De opbrengst der landelijke inkomsten was in verslagmaand f 0.407 m/m lager dan in Augustus 1928, doch in het

afgelopen jaargedeelte ruim f 0.846 m/m hooger dan in de eerste acht maanden van het vorige jaar. Bij deze kohierbelastingen, die tegen het einde van het kalenderjaar ruim plegen te gaan vloeien, kunnen geen zuivere vergelijkingen getroffen worden tusschen de opbrengstcijfers dezer heffingen en de overeenkomstige ramingsfracties.

Bij de *monopolies* was de vooruitgang het gevolg van een hoogere opbrengst van de pandhuisregie ad f 0.559 m/m, die ook de gemiddelde maandraming met f 0.315 m/m overtrof. De totaal-opbrengst in het afgelopen deel van het jaar was f 0.642 m/m hooger dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar en f 1.165 m/m hooger dan het evenredig gedeelte der jaarraming. Deze vooruitgang is niet alleen een gevolg van de toename van het aantal leeningen, maar houdt ook verband met de omstandigheid, dat het sinds April 1928 geldende nieuwe rentetarief thans meer bekendheid onder de bevolking heeft gekregen, zoodat meer gebruik wordt gemaakt van den langeren staantijd, hetgeen hoogere uitkomsten dan het vorige jaar ten gevolge heeft.

De opiumregie leverde in verslagmaand f 0.109 m/m minder op dan in dezelfde maand van het vorige jaar en gedurende de eerste acht maanden van het loopende jaar f 0.878 m/m minder dan in hetzelfde tijdvak van 1928. De oorzaken van de daling van dit middel zijn reeds in vorige verslagen vermeld. De evenredige gedeelten der jaarraming werden in verslagmaand en in het reeds afgelopen jaargedeelte echter nog overschreden met resp. f 0.328 m/m en f 1.679 m/m.

Door de leveringen van zout bij groote hoeveelheden tegelijk aan de provincies West- en Oost-Java zijn de maandelijksche opbrengstcijfers van dit monopolie voor onderlinge vergelijking van weinig waarde. Gedurende de eerste acht maanden van 1929 was de opbrengst circa f 1.356 m/m lager dan in hetzelfde tijdvak van 1928, hetgeen werd veroorzaakt door de in 1929 aangevangen levering van zout aan de provincie Oost-Java met de gebruikelijke reductie van 40 pCt. Het evenredige gedeelte der jaarraming, waarbij met deze reductie rekening werd gehouden, werd in het reeds verlopen deel van het jaar overschreden met f 0.666 m/m.

De vooruitgang in verslagmaand bij de *producten* werd veroorzaakt door de meerdere ontvangsten uit den verkoop van tin ad f 0.644 m/m; deze bleven echter nog f 0.476 m/m beneden de gemiddelde maandraming. De opbrengst van dit product in het reeds afgelopen gedeelte van het jaar was in totaal f 3.191 m/m lager dan die in de eerste acht maanden van 1928 en f 3.061 m/m lager dan het evenredig gedeelte der jaarraming. De achteruitgang is een gevolg van de daling der tinprijzen.

De kina- en de caoutchouccultuur leverden in verslagmaand resp. f 0.154 m/m meer en f 0.174 m/m minder op dan in dezelfde maand van het vorige jaar en in de eerste acht maanden van 1929 resp. f 0.112 m/m meer en f 1.223 m/m minder dan in dezelfde periode van 1928. Beide cultures bleven in het afgelopen gedeelte van 1929, evenals in de vorige maanden, beneden het evenredig deel der jaarraming (resp. f 0.034 m/m en f 0.59 m/m).

De opbrengsten van het boschwezen waren in verslagmaand f 0.026 m/m lager dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar, de maandraming werd echter met ruim f 0.304 m/m overschreden. In het afgelopen jaargedeelte werd f 1.261 m/m meer ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van het jaar 1928 en f 0.789 m/m meer dan de raming deed verwachten.

Deze gunstige uitkomsten zijn hoofdzakelijk het gevolg van een groteren afzet van djatihout.

De goud- en zilvermijnen brachten in verslagmaand f 0.022 m/m minder op dan in de maand Augustus van het vorig jaar. De totaal-opbrengst over de eerste acht maanden van het jaar 1929 was ongeveer gelijk aan die over hetzelfde tijdvak van 1928, zij over-

trof het evenredig gedeelte der jaarraming met f 0.046 m/m.

De steenkolenopbrengst was in verslagmaand f 0.236 m/m minder dan in de gelijknamige maand van het jaar 1928, doch over het afgelopen gedeelte van het jaar f 0.536 m/m gunstiger dan in dezelfde periode van het vorige jaar. In genoemd tijdvak van 1929 bleef zij f 1.761 m/m beneden het evenredig deel der jaarraming, waarbij er rekening mede dient te worden gehouden, dat nog hooge bedragen zijn te vorderen en te verrekenen.

De opbrengst bij de *bedrijven*, met uitzondering van den baggerdienst en de landsdrukkerij, waren alle gunstiger dan in dezelfde maand van het vorig jaar. Ook in het afgelopen jaargedeelte waren de uitkomsten gunstiger dan in 1928. Door de S.S. en Tramwegen, den P. T. en T.-dienst, den baggerdienst, het havenwezen en de landsdrukkerij werd resp. f 2.447 m/m, f 0.973 m/m, f 0.671 m/m, f 0.699 m/m en f 0.243 m/m meer ontvangen dan in dezelfde periode van het vorige jaar.

De opbrengst bij de Spoor- en Tramwegen was in verslagmaand wegens een langer aanhoudend suikertransport circa f 0.749 m/m hooger dan in de gelijknamige maand van het vorige jaar; hierin werd bijgedragen door:

het Javanet	ad f 735.000	1
de Zuid-Sumatralijnen	„ „ 36.000	1
de Atjehtram	„ „ 6.000	1

met daartegenover een mindere opbrengst bij de:

S.S. Sum. Westkust	ad f 30.000	1
Z.W. Celebes-tram	„ „ 1.000	2

Uit nevenbedrijven en aan andere ontvangsten werd f 2.000 meer ontvangen. De gemiddelde maandraming en het evenredig deel der jaarraming werd door den geheelen dienst overschreden met resp. f 1.715 m/m en f 0.864 m/m.

Bij den P. T. en T.-dienst waren de inkomsten in verslagmaand in totaal eveneens hooger dan in dezelfde maand van het vorige jaar en wel f 167.000. De meerdere ontvangsten hadden plaats bij de

telegrafie	ad f 35.000	1
telefonie	„ „ 97.000	1

doch bij de postzaken werd f 23.000 minder ontvangen dan in de maand Augustus 1928, hetgeen gedeeltelijk zijn oorzaak vindt in het verlaagde posttarief, dat op 1 Januari 1929 in werking is getreden. Aan verschillende „andere ontvangsten” werd f 58.000 meer ontvangen. De totaal-opbrengst in het afgelopen jaargedeelte was circa f 0.973 m/m gunstiger dan in 1928, zij overtrof het evenredig deel der jaarraming met f 0.386 m/m.

De opbrengst van het havenwezen bedroeg in verslagmaand f 0.076 m/m meer dan in de gelijknamige maand van 1928, doch bleef met f 0.009 m/m beneden de gemiddelde maandraming. In de eerste acht maanden van 1929 werd f 0.7 m/m meer ontvangen dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar en f 2.429 m/m meer dan de raming deed verwachten.

Hoewel door den baggerdienst in verslagmaand f 0.101 m/m minder is ontvangen dan in Augustus 1928 werd de gemiddelde maandraming nog met f 0.152 m/m overtroffen. Het evenredig deel der jaarraming werd in het reeds verstreken gedeelte van 1929 met f 1.273 m/m overschreden. De gunstige uitkomsten van dit bedrijf vinden hun oorzaak in de bijzondere inkomsten wegens het ophoogen van terreinen te Palembang.

Bij de Landsdrukkerij en den dienst voor W. en E. blijven doorlopend belangrijke bedragen te verrekenen en te vorderen, hetgeen het nadeelig verschil van de ontvangsten gedurende het loopend jaar met het evenredige gedeelte der jaarraming tengevolge heeft.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE BANK-ENQUÊTE.

De heer F. W. Forge te Londen schrijft ons:

De Commissie, benoemd door den Rijkskanselier der Schatkist, den heer Snowden, om een onderzoek in te stellen naar het Britsche bankwezen met het doel na te gaan, of er niet iets gedaan kan worden voor de industrie van dit land, heeft zoo juist haar inleidende besprekingen gehouden en haar werkwijze vastgesteld. De opdracht van deze Commissie is zeer ruim. Zij bestaat uit leden ¹⁾, die verschillende richtingen uit de economische wetenschap, het bankwezen en de industrie vertegenwoordigen en haar werkzaamheden beginnen op een tijdstip, dat de bestaande moeilijkheden van de industrie verscherpt worden door de gevolgen van een speculatieve „boom” op de beurzen in Groot-Brittannië en nog meer in andere landen.

Het is misschien niet te veel gezegd, dat men, voorzover men belangstelt in deze zaak, de meening heeft, dat de Commissie benoemd is om een weg aan te wijzen, waardoor het voor de speculatie te New-York onmogelijk wordt om de Britsche industrie te benadelen. Het behoeft nauwelijks gezegd te worden, dat dit waarschijnlijk niet de opvatting is, die voorgestaan wordt door leden van de Commissie als Prof. Gregory of de heer R. H. Brand, Directeur van Lazard Bros, indien zij al überhaupt door een der andere leden wordt gehuldigd. Dat dit evenwel niet alleen de meening is van de buitenstaanders, blijkt duidelijk uit het feit, dat een van de leidende Engelsche dagbladen er toe komt om zoo iets als een restrictie op de buitenlandse leeningen voor te staan ten voordeele van den binnenlandschen handel en de binnenlandsche industrie. In dit denkbeeld zit natuurlijk niets nieuws, en wij brengen in herinnering, dat vele jaren geleden een ander lid van de Commissie, de heer J. M. Keynes, zich zeer sterk ten gunste van een dergelijke beperking heeft uitgesproken. In dit geval echter was de voorname, indien niet de eenige objectie, de buitensporige verleening van credieten op langen termijn aan het buitenland, terwijl het schijnt, dat men nu een algemeene beperking wenscht van allen export van kapitaal, zoowel op langen als op korten termijn.

Het behoeft geen betoog, dat indien dergelijke aanbevelingen zouden worden gemaakt en indien zij doorgevoerd werden, hierdoor de plaats van Londen als een van de belangrijkste financiële- en handelscentra van de wereld, radicaal gewijzigd zou worden en de inkomsten van Groot-Brittannië uit talrijke bronnen op ongunstige wijze beïnvloed zouden worden. Veel zou natuurlijk afhangen van de omstandigheden, maar het is gemakkelijk in te zien, dat een dergelijke politiek een verstrekkenden invloed zou uitoefenen op de financiële centra van het Continent van Europa, en misschien wel in het bijzonder op Nederland. De voorstanders van het idee van de beperking van buitenlandse leeningen — terloops merken wij op, dat een niet-officieel embargo op groote buitenlandse leeningen op het oogenblik in Londen bestaat of althans tot voor eenige weken heeft bestaan — baseeren hun opvatting op de veronderstelling, dat een land meer blijvende voordeelen ondervindt van het beleggen van zijn gespaarde kapitalen binnen de eigen grenzen, dat wanneer het deze in het buitenland uitleent, en verder, dat er in Engeland een voldoende vraag naar kapitaal is om ten minste van een aanzienlijk deel van het kapitaal aanbod gebruik te maken, dat nu naar het buitenland gaat.

Laten wij het eerstgenoemde punt eens nader bezien. De voorstanders, van restrictie beweren, dat,

¹⁾ Voorzitter van deze Commissie is de jurist H. P. MacMillan; onder de andere dertien leden bevinden zich Mc.Kenna, Sir Thomas Allen, Lord Bradbury, Cecil Lebeck, Directeur van de Bank of England, L. B. Lee, Voorzitter van de Vereen. van Industrieelen, R. H. Brand en verder de economen J. M. Keynes en Prof. Dr. T. E. Gregory. (Red.)

indien £ 1.000.000 gebruikt wordt om hier een nieuwe fabriek op te zetten in plaats van in Argentinië, wij in het eerste geval tot den vollen omvang van het bedrag voordeel trekken, terwijl wij, indien dit kapitaal in het buitenland geïnvesteerd wordt, slechts een deel van de opbrengsten ontvangen. In dit laatste geval vergeet men echter, dat wij ook slechts aan een deel van het verlies blootgesteld zijn. Dit punt is echter niet van eenige wezenlijke beteekenis, want de veronderstelling, dat de fabriek in het eigen land opgericht kan worden, neemt als bewezen aan, wat nog bewezen moet worden. Immers, er zijn weinig menschen, die kapitaal in het buitenland zullen beleggen, indien zij een even hooge vergoeding in het binnenland kunnen verkrijgen, waar het zooveel gemakkelijker is om in contact te blijven met de werkzaamheden van degenen, aan wie het kapitaal is toevertrouwd.

Dit brengt ons vanzelf naar het tweede punt, dat de kern van het vraagstuk raakt. Niemand kan ontkennen, dat Groot-Brittannië een groot bedrag aan nieuwe kapitaalgoederen noodig heeft in den vorm van goed uitgeruste fabrieken, maar de vraag is voorts nog niet effectief, want voor de behoefte aan kapitaal uit hoofde van rationalisatie of om andere redenen, zijn de ondernemingen, die de fabrieken willen oprichten, niet in een positie om een rente aan te bieden, die evenredig is met het risico, dat de credietgever onder de tegenwoordige omstandigheden loopt. Dat wil zeggen dat zij op de open markt niet kunnen concurreren en bij de bankcommissie is daarom aangedrongen, en dat nog wel, vreemd genoeg, door de „Manchester Guardian”, op bescherming van de binnenlandsche industrieën via de kapitaalmarkt.

Wij behoeven op het voor en tegen van beperking van den kapitaalexport niet nader in te gaan, aangezien verschillende experimenten om deze in toepassing te brengen, bewezen hebben, dat alle embargo's de tendens hebben om den uitvoer van kapitaal eerder te vermeerderen dan te verminderen. De eenige handelwijze, die nuttige resultaten heeft gehad, schijnt een tijdelijke afspraak tot een verminderde aanmoediging van den uitvoer van kapitaal te zijn en dit middel is voor een lange periode nooit effectief gebleken.

Indien wij ons afvragen, wat het middel zou kunnen zijn, dat de nieuwe commissie kan aanwenden, in de hoop eenige verbetering te brengen in de faciliteiten voor de Britsche industrie, zoo is het meest waarschijnlijke een onderzoek naar de juiste methoden, volgens welke credieten aan handel en industrie worden verleend, en naar het apparaat voor de uitgifte van industriele obligaties en aandelen. Op het oogenblik is het ten minste voor het grootste gedeelte van het publiek, dat in deze zaken belangstelt, niet duidelijk, of de banken bij de credietverleening aan haar cliënten wel voldoende rekening houden met den algemeenen toestand van de industrie. Zij missen hiertoe, met een of twee uitzonderingen, de noodige statistische gegevens.

Eveneens ontbreekt het den beleggers aan een bruikbaren leidraad om een keus te maken bij het investeren van nieuw kapitaal. Dit heeft dikwijls ten gevolge, dat de gemaakte keus veeleer rust op de reputatie van een onderneming uit het verleden dan op den feitelijken toestand, en hoewel dit op zichzelf geen slecht richtsnoer is, zouden toch vele verliezen kunnen worden voorkomen, indien dit aangevuld werd door verdere inlichtingen, terwijl de industrie, die in een gezonde financieele positie verkeert, in staat zou zijn hieruit voordeel te trekken. De verlangde inlichtingen kunnen op het oogenblik slechts verkregen worden door eenzijdige en gebrekkige jaarlijksche balansen, die meestal vele maanden verschijnen na den datum, waarop zij betrekking hebben. De met het vraagstuk van kapitaalsuitgifte nauw verwante structuur van het Britsche bankwezen, is niet van dien aard, dat de banken zelf daarbij een rol kunnen spelen, zooals zulks

in vele landen op het Continent van Europa het geval is, maar wel zou er plaats zijn voor een verbetering van het bestaande apparaat.

De moeilijkheid om buitenlandsche leeningen te plaatsen, werd hier eenige decennia geleden opgelost door de vestiging van emissiehuizen met een internationale reputatie, die zich op dit gebied specialiseerden. Er bestaan op het oogenblik reeds huizen, die denzelfden dienst voor bepaalde takken van industrie vervullen. Mogelijkerwijs zou het niet buiten de werksfeer van de Commissie liggen om een plan op te stellen voor de verdere ontwikkeling van dergelijke zaken.

AANTEKENINGEN.

De Amsterdamsche Kamer van Koophandel over de nikkelen munt.

In ons nummer van 23 October jl. maakten wij melding van een rapport, over de quaestie van de nikkelen munt, uitgebracht door eene Commissie ad hoc uit de Amsterdamsche Kamer van Koophandel. Met een schrijven d.d. 19 dezer heeft de Kamer zelf thans haar standpunt aan de Nikkelcommissie kenbaar gemaakt.

Evenmin als de zoeven genoemde Commissie komt de Kamer ten aanzien van de hoofdvraag, de al of niet wenschelijkheid van invoering van nikkelen munt, tot een bepaalde conclusie. Enerzijds is de Kamer onder den indruk, dat de bedenkingen tegen de voorgenomen munthervorming niet overwegend behoeven te zijn, doch anderzijds wijst zij erop, dat veel van hetgeen dezen indruk bepaalt, niet voor strikt bewijs vatbaar is, en dat invoering van nikkelmunt een zeker risico met zich brengt in tijden van crisis. De vraag, of men dit risico mag aanvaarden, hangt voor de Kamer af van het voordeel, dat met de munthervorming is te bereiken, en over den omvang daarvan loopen de meeningen zeer uiteen. De Muntverslagen toch schatten de zilvecirculatie op ruim 500 miljoen gulden, terwijl er andere taxaties zijn — o.a. noemt de Kamer eene schatting van Mr. Vissering van 200 miljoen — die zeer veel lager zijn.

Wanneer men nu de winst, welke voortvloeit uit de vervanging van zilver door nikkel, bezigt tot extra aflossing van staatsschuld, resp. tot belegging in de Muntfondsen, en dan de rente, welke men daardoor kweekt, jaarlijks gebruikt voor verdere aflossing van staatsschuld, zoo kan deze laatste voor Nederland en Indië samen bij een intrinsieke waarde van het zilvergeld van circa 40 pCt. en bij een rentestand van 4½ pCt. met 9 miljoen p. j. verminderen, indien er een zilvecirculatie van 500 miljoen is, doch slechts met 3.6 miljoen, indien de schatting van 200 miljoen de juiste blijkt. Dat laatste voordeel is gering, en daartegen weegt volgens de Kamer het risico, dat invoering van nikkelmunt met zich zou brengen, — waarover zoo aanstonds nader — niet op.

Bij het lezen van den brief van de Amsterdamsche Kamer kregen wij den indruk, dat deze het zoeven genoemde bedrag aan rentewinst ad resp. 9 of 3.6 miljoen als het eigenlijk voordeel van de munthervorming beschouwt. Indien dat inderdaad de juiste interpretatie van het schrijven mocht zijn, zoo heeft de Kamer zich, dunkt ons, aan eene misvatting schuldig gemaakt. Het voordeel van de munthervorming toch is tweeledig. In de eerste plaats vervangt men het zilver, dat thans in onze munten zit en als zoodanig overbodig is, door een goedkooper metaal, zoodat men de daarop te maken winst kan bezigen voor het koopen van nuttiger zaken, dan het zilveren afgodje, dat door vele mercantilistisch georiënteerde Nederlanders blijkbaar nog wordt aanbeden. Dat is een voordeel, hetwelk uiteraard niet moet ten goede komen aan de gewone staatsinkomsten, die dan één enkele maal verhoogd zouden kunnen worden, maar dat gebruikt moet worden voor extra aflossing van staatsschuld, of voor belegging van de muntfondsen in

staatsschuld of in andere rentegevende activa. In de beide laatste gevallen wordt het geheele bedrag van de winst aan de credietmarkt ten goede gebracht, want de vroegere houders van staatsschuld zullen weer een nieuwe belegging zoeken, en als de muntfondsen een deel hunner gelden op de geldmarkt zouden uitzetten — waarvoor veel te zeggen is, — dan vergroot ook dat het kapitaal aanbod, maar nu op korten termijn.

De geheele munthervorming komt dus hierop neer; dat men een nutteloos bezit vervangt door een nuttig bezit, welk laatste rentegevend zal zijn. De Nederlandsche en Indische volksrijkdom wordt dus tot een bedrag, liggend tusschen 80 millioen en 200 millioen, vergroot met nuttige zaken, ter verkrijging waarvan men anders had moeten leenen, maar waarvoor nu het geld wordt gevonden uit het doode bezit, dat wij in den vorm van ons zilvergeld hebben. Hiermede is, naar het ons voorkomt, het voordeel van de munthervorming in een beter licht gesteld, dan in den brief der Amsterdamsche Kamer, die slechts den nadruk legt op de rente van het uit de munthervorming te verkrijgen kapitaal, maar niet op dat kapitaal zelf.

Wat verder het risico betreft, zoo merkt de Kamer tegenover het betoog dergenen, die nikkelgeld juist met het oog op crisistijden gewenscht achten wegens de in verhouding tot zilvergeld geringere kans van opotting, het volgende op:

Het komt ons echter voor, dat bij dezen gedachtengang het gevaar uit het oog verloren wordt, dat geldsoorten, welke nauwelijks eenige intrinsieke waarde hebben, in tijden van crisis zoo snel mogelijk zullen worden uitgestooten, in verband waarmede een algemeene ongenoegzaamheid zou ontstaan, goederen tegen nikkel munt af te geven. Ook wanneer wordt toegegeven, dat uit het oppotten van zilveren munt een tijdelijke stoornis in de circulatie kan ontstaan, zoo zijn wij geneigd dit bezwaar minder te duchten, dan de ernstige stagnatie, welke in het dagelijksch ruilverkeer moet ontstaan, wanneer onder het groote publiek het vertrouwen in het ruilmiddel mocht worden geschokt. Wij erkennen dat hier moeilijk van te voren te peilen psychologische factoren een rol zullen spelen, maar in de onzekerheid omtrent de juiste beteekenis ervan, zouden wij op zichzelf veiligheidshalve de voorkeur aan het aanhouden van zilver geven, tenzij de te verwachten financieele baten zoodanig zijn, dat zij het aanvaarden van risico wettigen.

Deze gedachtengang is niet bepaald sterk te noemen. In tijden van beroering, zooals in Juli 1914, heeft men alle kans, dat een deel van het publiek het zilver zal gaan oppotten. Vooral de boeren zijn daar sterk in. Dat ontwricht het betalingsverkeer en de uitgifte van noodgeld zal noodzakelijk worden. Door hen, die niet oppotten, hetzij omdat zij daar geen prijs op stellen, hetzij omdat zij te laat komen en het zilver door de kleine minderheid van het volk, dat de kous in eere houdt, bereids in beslag is genomen, zal dit noodgeld op precies dezelfde wijze gebruikt worden als thans het bankpapier. Op deze wijze ging het althans in 1914 met de zilverbons. Door zulk *intrinsiek waardeloos noodgeld* wordt de ontstane stagnatie afdoende bezworen, om de eenvoudige reden, dat het verkeer nu eenmaal ook in tijden van beroering geld nodig heeft in kleine coupures.

De vrees van de Amsterdamsche Kamer schijnt ons dan ook volkomen ongemotiveerd. Indien er al wantrouwen tegen het circulerend geld ontstaat, en sommigen in tijden van beroering de nikkelmunt zoo snel mogelijk van de hand zouden willen doen, zoo zouden dezulken zich daarmede zelf in moeilijkheid brengen, aangezien zij een voortdurend gebrek aan kleingeld zouden hebben, terwijl dit kleingeld zich bij anderen zou ophoopen, die het, als zij er genoeg van hadden, naar den Staat zouden kunnen brengen. Het hierdoor bij sommigen ontstaande gebrek aan pasmunt is het beste middel om zulke wantrouwen in het ruilmiddel van de dwalingen huns weegs terug te brengen. En wanneer men er nu maar voor zorgt, dat er behoorlijk waarde vast geld in omloop is, doch

dat zich niet eigent voor de kous of de ondergrondse geldpot, zoo zal de geheele beroering zich afspeelen, zonder dat er eerst over de geheele linie een leemte in het ruilmiddel ontstaat en aanvulling daarvan met noodgeld noodzakelijk wordt.

Het komt ons dan ook voor, dat het voordeel der nikkelmunt door de Amsterdamsche Kamer wordt onderschat, en risico wordt gevreesd, waar dit de facto niet aanwezig is.

V. S.

Suikerproductie der wereld.

Hieronder volgt de eerste volledig gespecificeerde raming van Willett & Gray van de wereldsuiker-oogsten 1929/30 in vergelijking met de cijfers van 1928/29 en 1927/28:

Raming	1929/30	1928/29	1927/28
Rietsuiker.			
Vereenigde Staten:	Tons	Tons	Tons
Louisiana	194.000	117.905	63.207
Texas	—	—	—
Porto-Rico	680.000	530.116	670.831
Hawaii Eilanden	815.000	825.893	807.180
West-Indië:			
Virginia Eilanden	7.000	3.796	10.562
Cuba	4.900.000	5.156.315	4.011.717
Britsch West-Indië:			
Trinidad	85.000	89.926	81.551
Barbados	58.000	66.275	53.106
Jamaica	60.000	58.450	63.214
Antigua	15.000	10.945	15.811
St. Kitts	16.900	13.724	19.443
Overige Eilanden	6.500	7.494	6.141
Fransch West-Indië:			
Martinique	38.000	37.550	41.879
Guadeloupe	27.000	4.000	33.462
San Domingo	375.000	354.085	368.196
Haïti	14.000	12.497	16.367
Mexico	180.000	179.124	175.214
Centraal-Amerika:			
Guatemala	35.000	32.000	28.792
Overig Centraal-Amerika	58.000	60.000	67.129
Zuid-Amerika:			
Demarara	110.000	116.578	114.609
Suriname	12.500	15.000	13.500
Venezuela	22.000	20.000	19.915
Ecuador	21.000	22.400	20.091
Peru	370.000	361.745	370.224
Argentinië	365.000	375.329	421.601
Brazilië	685.000	675.000	649.659
Totaal in Amerika..	9.149.500	9.146.147	8.147.901
Azië:			
Britsch-Indië	2.650.000	2.735.000	3.216.000
Java	2.902.000	2.939.164	2.360.079
Formosa en Japan	885.000	900.334	692.932
Philippijnen	725.000	734.483	622.704
Totaal in Azië.....	7.162.000	7.308.981	6.891.715
Australië	516.000	532.034	493.049
Fiji Eilanden	85.000	98.683	95.114
Totaal in Australië en Polynesië....	601.000	630.717	588.163
Afrika:			
Egypte	90.000	91.000	89.941
Mauritius	237.000	247.752	215.555
Réunion	54.000	52.000	49.972
Natal	267.000	264.285	219.642
Mozambique	51.000	90.000	81.250
Totaal in Afrika....	699.000	745.364	656.360
Europa:			
Spanje	—	—	9.000
Totaal Rietsuiker	17.611.500	17.831.209	16.293.139
Bietsuiker:			
Vereenigde Staten	1.000.000	938.640	965.241
Canada	32.000	28.857	27.212
	1.032.000	967.497	992.453
Europa	8.143.000	8.369.526	8.031.874
Totaal Bietsuiker	9.175.000	9.337.023	9.024.327
Totaal gen. Riet- en Biet-suiker.....	26.786.500	27.168.232	25.317.466

Voor het eerst sedert een aantal jaren is de raming van den Wereldoogst kleiner dan de opbrengst van het voorafgaande jaar.

Resultaat van de rondvraag van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen zendt ons onderstaand overzicht van de Internationale Vereeniging voor de Suikerstatistiek.

	Aantal fabrieken in bedrijf		Aantal antwoorden	Met bieten bebouwde oppervlakte in H.A.		Hoeveelheid verwerkte bieten in tonnen		Suikerproductie in tonnen ruwsuikerwaarde	
	1929/30	1928/29		1929/30	1928/29	1929/30	1928/29	1929/30	1928/29
Duitschland	238	248	238	433.704	430.307	11.508.100	11.482.518	1.843.750	1.864.379
Tsjechoslowakije ..	141	151	140	227.258	250.475	5.422.420	5.987.895	986.434	1.056.992
Oostenrijk	7	6	7	28.503	27.695	679.979	653.282	118.041	107.321
Hongarije	13	13	13	72.975	65.503	1.572.000	1.482.211	241.200	220.062
Joegoslavië	8	8	8	61.228	60.959	1.047.000	859.075	138.333	128.840
Roemenië	9	11	9	36.000	52.000	540.000	936.570	77.000	133.890
Bulgarije	4	3	4	20.000	17.000	270.000	169.000	37.000	29.200
Iersche Vrijstaat.	1	1	1	4.800	6.100	118.000	142.600	18.200	22.020
België	46	48	46	55.942	58.291	1.643.800	1.902.340	245.862	273.380
Italië	50	51	50	112.125	112.120	3.000.000	2.820.693	430.000	383.500
Polen	70	71	70	245.416	230.385	4.854.000	4.390.272	849.000	747.268
Denemarken	9	9	9	29.700	41.200	804.000	1.107.000	135.000	170.000
Zweden	16	21	16	25.037	42.621	686.000	1.061.871	108.800	160.884
Finland *)	1	1	1	2.000	2.800	25.000	34.390	3.000	3.387
Turkije (Europ.)..	1	1	1	3.000	3.600	30.345	18.200	5.350	3.700
Totaal	614	643	613	1.357.688	1.401.056	32.200.644	33.047.917	5.236.970	5.304.823

*) Definitieve cijfers voor Finland zijn nog niet verkrijgbaar; de gegevens voor dit land zijn derhalve aan de rondvraag van October, resp. Mei ontleend.

Indexcijfers van groot- en kleinhandelsprijzen in Nederlandsch-Indië.

De maandstatistiek 1929 No. 8 van het Centraal Kantoor voor de Statistiek te Weltevreden bevat o.m. het volgende:

Invoer. De serie van de invoerartikelen omvat 72 artikelen, welke in vijf groepen zijn verdeeld.

Bij de groep *textiele goederen* bleven de prijzen vrijwel constant, het indexcijfer bleef onveranderd 172. Van de groep *levensmiddelen* stegen de prijzen van Australisch meel. Die van Amerikaanse Zalm daarentegen daalde sterk. Het indexcijfer voor dit laatste artikel daalde van 137 in Juli tot 122 in Augustus.

Bij de groepen *metalen, chemicaliën, verfstoffen en diversen* waren de prijsveranderingen van geen betekenis. Het indexcijfer voor den geheelen invoer bleef in Augustus onveranderd 156.

Uitvoer. De serie uitvoerproducten omvat de prijzen van 20 producten. In verslagmaand deden zich enkele scherpe prijsfluctuaties voor. De prijzen van maïs en peper waren aanzienlijk lager. De prijs van witte peper daalde van f 265.50 in Juli tot gem. f 238.31 in Augustus. Flauw waren verder de prijzen van rubber, thee, koffie, kapok, koehuiden en katjang olie. Vast daarentegen waren de prijzen van arachides, citronella olie, kapokpitten, kedelee, tapioka en tin. De opmerkelijkste prijsstijging was wel die

Indexcijfers van 72 invoer- en 20 uitvoerartikelen in den groothandel te Batavia, Soerabaja en Semarang.

	Invoerartikelen.					Totaal	Uitvoerartikelen	Totaal groothandel
	Textiel-goederen ¹⁾	Levensmiddelen ²⁾	Metalen ³⁾	Chemicaliën ⁴⁾	Diversen ⁵⁾			
1913.	100	100	100	100	100	100	100	100
1923.	207	163	174	170	169	180	150	173
1924.	213	164	167	160	168	178	155	173
1925.	208	161	160	150	165	172	146	166
1926.	185	157	151	153	169	165	137	159
1927.	174	148	149	149	173	180	130	154
1928.	172	149	141	144	162	155	127	149
Augustus 1928.	172	148	140	143	160	155	121	148
September "	172	149	141	142	164	155	123	149
October "	173	150	142	142	164	156	124	149
November "	171	151	143	143	167	156	124	149
December "	171	149	143	143	167	156	124	149
Januari 1929.	171	150	143	143	166	156	126	150
Februari "	172	151	140	143	166	158	127	150
Maart "	172	149	144	143	166	156	130	151
April "	172	148	142	140	166	155	124	148
Mei "	172	148	142	145	164	156	127	150
Juni "	172	148	142	145	162	156	123	149
Juli "	172	149	142	145	162	156	127	149
Augustus "	172	148	142	144	163	156	124	149

1) 20 art. 2) 12 art. 3) 12 art. 4) 15 art. 5) 13 art.

van citronella olie. De prijs van dit product steeg van f 2.85 in Juli tot f 3.20 in Augustus. De gemiddelde prijs in 1927 bedroeg slechts f 1.85, in 1928 slechts f 2.05. Het indexcijfer voor tapioka steeg van 108 tot 117. De prijsstijging van tin is slechts onbetekenend, het indexcijfer bedroeg in Augustus 108 tegen 107 in Juli.

Het indexcijfer van den geheelen uitvoer bedroeg 124 tegen 127 in Juli.

Het algemeen indexcijfer van in- en uitvoer tezamen bleef onveranderd 149.

Kleinhandelsprijzen. De serie indexcijfers van artikelen van in- en uitheemschen oorsprong is zoo samengesteld, dat de inheemsche- en de uitheemsche groep geheel parallel zijn.

De indexcijfers voor beide series bleven onveranderd in September. Belangrijke prijsveranderingen deden zich niet voor.

Indexcijfers van kleinhandelsprijzen van verbruiksartikelen van in- en uitheemschen oorsprong te Batavia.

	In-heemsch ¹⁾	Uit-heemsch ¹⁾	Totaal	Voeding ²⁾
1913/14	100	100	100	100
1923 ..	194	173	183	182
1924 ..	182	158	170	170
1925 ..	169	152	160	159
1926 ..	169	148	159	156
1927 ..	166	147	157	155
1928 ..	160	148	154	153
September 1928 ..	160	147	153	151
October " ..	161	147	154	152
November " ..	161	146	154	152
December " ..	164	146	155	153
Januari 1929 ..	162	146	154	151
Februari " ..	165	145	155	153
Maart " ..	166	145	155	154
April " ..	164	145	154	152
Mei " ..	161	145	153	151
Juni " ..	160	146	153	151
Juli " ..	158	145	152	149
Augustus " ..	160	144	152	150
September " ..	160	144	152	150

1) 20 artikelen. 2) 35 artikelen.

Passerprijzen. De gemiddelde passerprijzen van 119 passers op Java en Madoera waren in Augustus in verband met het seizoen hooger dan in Juli. Worden de maandelijksche passerprijzen voor padi in 1927, 1928 en de eerste 8 maanden van 1929 vergeleken met die in dezelfde maanden van het voorafgaande jaar, dan blijkt, dat de jaren 1927, 1928 en de eerste drie maanden van 1929 steeds dalende prijzen te zien gaven. Sinds April echter zijn de prijzen iets hooger dan in dezelfde maanden van het voorafgaande jaar. Hetzelfde is min of meer het geval met maïs, gaplek en bataten, alleen is bij deze producten de stijgende tendenz wat eerder begonnen, nl. omstreeks December—Januari 1928—29. Bij beras ving de stijging reeds omstreeks Juli 1928 aan.

De prijsstijging is slechts gering. Padi deed in Augustus 1929 en Augustus 1928 resp. f 4.85 en f 4.67, beras f 11.87 en f 11.24, gepelde maïs f 5.03 en f 4.43, cassave f 1.42 en f 1.16, gaplek meel f 2.51 en f 1.84, bataten f 1.50 en f 1.46 (per picol).

BOEKAANKONDIGING.

De Vakverenigingen in het Nederlandsche Recht, door Mr. Marius G. Levenbach, Uitgave van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers. N.Y. Sijthoff, Leiden. 72 pag.

Op de tiende Internationale Arbeidsconferentie, in 1927 te Genève gehouden, stond o.a. de vakvereinigingsvrijheid op de agenda. Ter voorbereiding der besprekingen publiceerde het Internationaal Arbeidsbureau een overzicht van het vakvereinigingsrecht van een groot aantal landen. De rechtstoestand der Nederlandsche vakverenigingen werd door den heer Levenbach beschreven. Het Verbond van Nederlandsche werkgevers achtte deze publicatie van voldoende betekenis om den schrijver uit te noodigen ook een Nederlandsche bewerking het licht te doen zien. Deze ligt thans voor ons.

Na in enkele trekken de ontwikkeling der Nederlandsche vakbeweging te hebben geteekend (pag. 1-18) geeft de heer Levenbach een overzicht van het Nederlandsche vereenigingsrecht in het algemeen (pag. 18-26). Daarna volgt een beschrijving van het vakvereinigingsrecht meer in het bijzonder (pag. 26-42). Het laatste, meest uitvoerige, hoofdstuk handelt over de rechtsvragen, waarmede de vakvereniging bij haar dagelijkse actie in aanraking komt. Aan de beurt komen achtereenvolgens: de wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (pag. 44-50) en — o.i. uitvoeriger dan voor het doel dat de schrijver zich stelde noodzakelijk was — de Arbeidsgeschillenwet (pag. 50-51), de wet op den Hoogen Raad van Arbeid (pag. 53-54), de Arbeidswet (pag. 55) en de sociale verzekeringswetten (pag. 55-58). Het meest belangrijke deel van het geschrift is o.i. het antwoord op de vragen, in hoeverre stakingsmiddelen als posten, volgen e.d., naar Nederlandsch strafrecht geoorloofd zijn (pag. 59-62), welke de invloed is van een staking op de individuele en de collectieve arbeidsovereenkomst (pag. 63-67), en hoe het staat met de privaatrechtelijke aansprakelijkheid der vakverenigingen bij boycot (pag. 67-72). Hier vinden wij in kort bestek een groote hoeveelheid, nog niet verzameld, materiaal bij elkaar.

Het belangrijke geschrift van den heer Levenbach kenmerkt zich door een groote mate van objectiviteit. Met nauwgezetheid wordt, gelijk het doel van den schrijver moet zijn, het geldende recht beschreven. Nergens laat hij zich zijnerzijds tot een beoordeeling der jurisprudentie verleiden, ook niet, wanneer een onbevredigende verhouding wordt geschetst. Zoo mag men aannemen, dat het het rechtsbewustzijn der betrokken vakvereniging slechts weinig zal kunnen bevredigen, dat door den president der arrondissementsrechtbank in kort geding een boycotactie wordt verboden, op gronden, die strijden met de jurisprudentie van het volledige college. De gelegenheid om het oordeel van dit college in te roepen is dan immers practisch veelal niet meer aanwezig, omdat een boycot, die maanden moet worden stopgezet, zijn waarde heeft verloren.

Een belangrijk onderwerp hebben wij niet aange troffen, de vraag nl. in hoeverre het ontbreken van een wet op de vakverenigingen het scheppen van regelingen tusschen de patroons- en arbeidersverenigingen onderling, waaraan de leden dier vereenigingen gebonden zijn, belemmert. Voor de collectieve arbeidsovereenkomst is dit twistpunt niet meer van betekenis, doordat de artikelen 9-14 van de wet van 24 December 1927, S. 415, de vragen, die omtrent de gebondenheid der leden rijzen, beantwoordt. Maar

wanneer bijv. de vakverenigingen, gelijk in de Tilburgsche textielnijverheid en in de typografie het geval is, als vereeniging aan een bedrijfspensioenfonds gaan medewerken, dan worden de vragen omtrent de gebondenheid der leden opnieuw acuut. Het komt ons voor, dat via de statuten der vakvereniging wel een voldoende gebondenheid valt te constateeren. Intusschen was een opzettelijke behandeling van dit twistpunt, dat mejuffrouw Mr. A. E. Ribbius Peletier destijds in haar proefschrift „Leden-contracten”¹⁾ voor de collectieve arbeidsovereenkomst onderzocht, niet overbodig geweest, waar het voor andere regelingen tusschen patroons- en arbeidersverenigingen nog steeds actueel is. De belangrijke vraag of het vakvereinigingsrecht in Nederland ook leemten vertoont, door het ontbreken van een wet op de vakverenigingen, had daarbij een beantwoording kunnen vinden.

Mr. Dr. A. A. VAN RHIJN.

¹⁾ Utrecht, 1920.

MAANDCIJFERS. RIJKSPPOSTSPAARBANK.

JULI	1927	1928	1929
Inlagen	f 10.901.299	f 11.419.354	f 12.555.881
Terugbetalingen ...	„ 10.777.708	„ 10.750.705	„ 12.155.896
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 319.375.035	„ 328.419.510	„ 340.270.452
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 42.036.600	„ 42.294.700	„ 42.626.850
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	9.967	10.210	11.523
Aantal geheel afbetaald	7.247	7.270	7.721
Aantal in omloop op ultimo	2.030.086	2.059.156	2.091.579

PRODUCTIE DER STEENKOLEN-, BRUINKOLEN- EN ZOUTMIJNEN.

(Gegevens verstrekt door den Hoofdingenieur der mijnen.)

I. Gezamenlijke Steenkolenmijnen.

	Juli 1929	Jan./Juli 1929	Jan./Juli 1928
Prod. Steenkolen in tonnen ¹⁾	1.024.179	6.553.661	6320.850,4
Aantal normale werkdagen	27	178	177

II. Bruinkolenmijn „Carisborg”.

	Juli 1929	Jan./Juli 1929	Jan./Juli 1928
Netto-productie in tonnen..	23.252 ²⁾	98.661,4	124.821
Aantal normale werkdagen	27	110	178

III. Zoutmijnen.

(Kon. Ned. Zoutindustrie te Boekelo.)

	Juli 1929	Jan./Juli 1929	Jan./Juli 1928
Afgeleverd:			
Geraff. zout	3.653	22.203	19.890
Industriezout	37	359	399
Afvalzout	102	1.464	1.191
Aantal normale werkdagen	27	179	179

Arbeiders.

Aantal.	Gezamenlijke Steenkolenmijnen	Bruinkolenmijn „Carisborg”	Zoutmijnen
1 Augustus 1929	{ 10.619 ³⁾ 24.538 ⁴⁾	151	198
1 Augustus 1928	{ 9.593 ³⁾ 24.244 ⁴⁾	163	138

¹⁾ Sedert 1 Jan. 1929 is hierbij de hoeveelheid kolenslik inbegrepen.

²⁾ 17.045 ton ruwe bruinkool en 6.207 ton bruinkoolbrik.

³⁾ bovengronds. ⁴⁾ ondergronds.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In Guldens).

	Augustus 1929	Sedert 1 Januari 1929	Overeen- komstige periode 1928
Belastingen.			
Pachten excl. pandhuizen.	12.030	80.225	51.335
Invoerr. incl. Landsgoed.	7.916.765	65.678.056	59.631.233
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	1.485.038	8.780.398	8.801.493
Accijnzen	3.097.331	27.345.070	26.014.676
Andere ontv. I. U. en A...	25.277	205.881	205.884
Statistiekrecht	573.346	4.302.281	4.159.071
Personeele belasting	513.839	2.950.607	2.944.402
Inkomstenbelasting	5.165.794	30.993.395	29.849.415
Vennootschapsbelasting ..	2.584.425	14.212.786	14.266.763
Oorlogswinstbelasting ..	25.745	1.254.778	21.745.351
Opgeheven productenbel. ..	1) 135.355	1) 99.493	1) 415.580
Verponding	1.145.676	4.033.938	3.990.236
Recht van openb. verkoop.	285.698	1.770.306	1.558.658
Zegelrecht	1.284.536	9.902.000	9.869.214
Overschr. van vaste goed.	218.403	1.805.751	1.766.510
Recht v. succ. en overgang	47.137	951.731	273.954
Vergunning speel tafels ..	9.206	78.286	99.955
Slachtbelastingen	674.721	4.727.247	4.881.863
Bijzondere bel. buitengew.	16.931	143.294	134.974
Hoofdgeld	10.523	64.195	53.442
Landelijke inkomsten....	5.052.327	24.463.421	23.617.271
Belasting op loterijen....	4.234	614.646	413.511
Totaal	30.013.627	204.258.799	213.913.631
Monopolies.			
Opium	3.580.567	27.703.066	28.580.811
Zout	1.526.245	11.482.651	12.838.525
Pandhuizen	2.136.552	15.738.368	15.096.729
Totaal	7.243.364	54.924.085	56.516.065
Producten.			
Kina	214.066	553.177	441.594
Landscaoutchoubedrijf ..	589.746	4.295.932	5.518.447
Boschwezen	2.002.422	14.372.794	13.111.602
Goud	129.946	1.055.961	1.058.501
Tin	3.830.782	31.388.505	34.579.006
Steenkolen	1.269.518	9.050.334	8.514.800
Aand. ijd. winst N.V., Gem. Mijnb. Mij. Billiton"....	—	4.500.000	4.500.000
Totaal	8.036.480	65.216.703	67.723.950
Bedrijven.			
Havenwezen	1.060.897	10.986.192	10.286.939
Baggerdienst	404.075	3.292.785	2.622.198
Landsdrukkerij	83.743	627.100	384.157
Post-, Telegr. en Tel. dienst	2.715.036	20.968.519	19.995.608
Spoor- en Tramwegen	8.735.501	57.026.750	54.579.873
Waterkracht en Electricit.	285.469	993.411	1.068.289
Totaal	13.284.721	93.894.757	88.937.064
Allerlei middelen.			
Aandeel ijd. winst van de Javasche Bank	—	3.261.403	2.985.439
Afstand van grond	244.536	2.532.647	2.668.785
Mijnconcessies	42.691	281.796	751.892
Boeten en verbeurdverkl.	135.738	998.512	932.922
Leges en salarissen, ont- vangen d. de griffiers v/d. versch. rechtscoll. ...	34.582	280.017	262.949
Heffing terzake van gesl. werkovereenkomsten ..	52.415	434.053	376.860
Opbr. Wees- en Boedelkam.	47.765	494.191	546.562
Kadaster	27.585	248.360	216.907
Afkoop heerdienst. B.G.	773.107	4.481.710	3.962.004
Schoolgelden	508.965	3.481.832	3.268.921
Ontv. groote ziekenin- richtingen en krank- zinnigengestichten	112.189	676.589	490.651
Ijk van maten en gew. ...	45.731	335.202	334.252
Verk. en verh. van huizen	197.909	1.493.258	1.467.019
Ontv. waterleidingen	91.715	732.241	632.906
Bakengelden	229.861	2.084.844	1.953.432
Loosgelden	313.585	2.231.624	1.798.943
Diversen	295.098	3.483.678	5.334.763
Totaal	3.153.472	27.531.957	27.985.207
Totaal generaal	61.731.664	445.826.301	455.075.917

1) Teruggegeven belastinggelden.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4½ 15 Nov. '29)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bk. (Bel. Binn. Eff. 5 15 Nov. '29)	N. Bk. v. Denem. 5½ 26 Sept. '29
(Vrsch. in R.C. 5½ 15 Nov. '29)	Zweedsche Rbk 5½ 26 Sept. '29
Javasche Bank ... 5½ 22 Juli '29	Bank v. Noorw. 5½ 21 Nov. '29
Bank van Engeland 5½ 21 Nov. '29	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbank 7 2 Nov. '29	slowakije .. 5 8 Mrt. '27
Bank v. Frankrijk. 3½ 19 Jan. '28	N. Bk. v. O'rijk. 8 22 Nov. '29
Belgische Nat. Bnk. 4½ 13 Nov. '29	N. Bk. v. Hong. 7½ 4 Nov. '29
Fed. Res. Bank N.Y. 4½ 14 Nov. '29	Bank v. Italië. 7 14 Mrt. '29
Bank van Spanje.. 5½ 19 Dec. '28	Z.-Afr. Res. bnk 6 17 Aug. '29

OPEN MARKT.

	1929				1928	1927	1914
	23 Nov.	18/23 Nov.	11/16 Nov.	4/9 Nov.	19/24 Nov.	21/26 Nov.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	37/8	37/8-41/16	41/8-9/16	41/4-3/4	41/4-3/4	49/8-9/16	31/8-3/16
Prolong.	3 1/2	3 1/2-4	4-3/4	4 3/4-5	4 3/4-5	4 1/2-5	2 1/4-3/4
Londen Daggeld...	4 1/2	4 1/2-6	4 1/2-6 1/2	4-6 1/4	2 3/4-5	3-4 3/4	1 3/4-2
Partic. disc.	4 13/16-7/8	4 5/16-5 3/8	5 1/8-11/16	5 1/16-13/16	4 3/8	4 5/8	2 1/4-3/4
Berlijn Daggeld...	6 1/4-8 1/2	6 1/2-9	5 1/2-9	6 1/2-10	5-7 1/2	4 1/2-7 1/2	—
Partic. disc.	6 1/4-8 1/2	6 1/2-9	5 1/2-9	6 1/2-10	5-7 1/2	4 1/2-7 1/2	—
30-55 d...	6 7/8	6 7/8	6 7/8	6 7/8	6 1/4	8 1/4-9	—
56-90 d...	6 7/8	6 7/8	6 7/8	6 7/8	6 1/4	6 3/4	2 1/8-1/2
Waren- wechel.	7 1/4-3/8	7 1/4-3/8	7 1/4	7 1/4-3/8	6 3/4	7 1/4-3/8	—
New York Daggeld 1)	4 1/2-3/4	4 1/2-5 1/4	5 1/2-6 1/4	6-1/4	6 1/2-3/4	3 1/2-3/4	1 1/4-2 1/2
Partic. disc.	4	4-1/4	4 1/4-3/4	4 3/4	4 5/8	3 3/8	—

1) Koers van 22 Nov. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
19 Nov. 1929	2.48	12.08 7/8	59.28 3/4	9.76	34.67 1/2	99 3/4
20 " 1929	2.47 7/8	12.08 9/8	59.27 1/2	9.75 3/4	34.67	99 3/4
21 " 1929	2.47 15/16	12.08 1/4	59.28 1/2	9.76	34.67 1/2	99 3/4
22 " 1929	2.47 15/16	12.08 1/8	59.29	9.75 3/4	34.67	99 3/4
23 " 1929	2.47 15/16	12.08 3/8	59.30	9.76	34.67	99 3/4
25 " 1929	2.47 15/16	12.08 5/8	59.31	9.76	34.66 1/2	99 3/4
Laagste d.w. 1)	2.47 5/8	12.08	59.25	9.74	34.64	99 3/4
Hoogste d.w. 1)	2.48 1/8	12.09 7/8	59.34	9.77	34.70	100
18 Nov. 1929	2.48	12.09 1/8	59.28	9.76	34.67 1/2	99 3/4
11 " 1929	2.47 3/4	12.08 7/8	59.24 1/2	9.75 1/2	34.66 1/2	99 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 3/4	59.26	9.75	34.59	100

Data	Zwit- serland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boeka- rest 1)	Milaan **)	Madrid **)
19 Nov. 1929	48.10	34.87 1/2	7.35	1.48	12.98	34.60
20 " 1929	48.09	34.87 1/2	7.35	1.48	12.98	34.52 1/2
21 " 1929	48.10	34.87 1/2	7.35	1.48	12.98 1/2	34.42 1/2
22 " 1929	48.11	34.87 1/2	7.35	1.48	12.98	34.42 1/2
23 " 1929	48.10	34.90	7.35	1.48	—	—
25 " 1929	48.10	34.87 1/2	7.34 1/2	1.48	12.97 1/2	34.17 1/2
Laagste d.w. 1)	48.06	34.80	7.32	1.46	12.96	33.80
Hoogste d.w. 1)	48.12	34.95	7.38	1.51	13.01	34.70
18 Nov. 1929	48.09	34.87 1/2	7.35	1.48	12.97 1/2	34.62 1/2
11 " 1929	48.02	34.87 1/2	7.34	1.48	12.97 1/2	34.92 1/2
Muntpariteit	48.—	35.—	7.35	1.48	13.09	48.52 1/2

Data	Stock- holm *)	Kopen- hagen *)	Ostlo *)	Hel- sings- fors 1)	Buenos- Aires 1)	Mon- treal 1)
19 Nov. 1929	66.65	66.40	66.42 1/2	6.24	102 1/2	2.43
20 " 1929	66.60	66.37 1/2	66.40	6.24	102 1/4	2.44
21 " 1929	66.62 1/2	66.40	66.40	6.24	102 1/2	2.45
22 " 1929	66.62 1/2	66.40	66.40	6.24	102 1/2	2.44 3/4
23 " 1929	66.62 1/2	66.40	66.40	6.25	102 1/2	2.44 1/2
25 " 1929	66.65	66.40	66.40	6.24	102 1/2	2.45
Laagste d.w. 1)	66.55	66.35	66.35	6.21	102	2.42 1/2
Hoogste d.w. 1)	66.67 1/2	66.47 1/2	66.47 1/2	6.27	102 3/4	2.45 1/2
18 Nov. 1929	66.62 1/2	66.42 1/2	66.42 1/2	6.24	102 1/2	2.43
11 " 1929	66.55	66.40	66.40	6.24	103	2.42 1/4
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/4	2.48 3/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 1/4 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
19 Nov. 1929	4,87 ⁹ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,90 ¹ / ₂	40,32 ¹ / ₂
20 " 1929	4,87 ⁷ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,91	40,33
21 " 1929	4,87 ¹¹ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,33 ¹ / ₂
22 " 1929	4,87 ⁹ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,91 ¹ / ₂	40,33 ¹ / ₂
23 " 1929	4,87 ¹³ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,92 ¹ / ₂	40,34 ¹ / ₂
25 " 1929	4,87 ¹¹ / ₁₆	3,93 ¹ / ₈	23,94	40,36
26 Nov. 1928	4,84 ⁵ / ₃₂	3,91	23,84 ¹ / ₈	40,17 ¹ / ₂
Muntpariteit ..	4,8667	3,90 ¹ / ₈	23,81 ¹ / ₂	40 ¹ / ₁₆

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	9 Nov. 1929	16 Nov. 1929	18/23 Nov. '29 Laagste/Hoogste	23 Nov. 1929
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂	97 ¹ / ₁₆	97 ¹ / ₁₆
Athene	Dr. p. £	375 ¹ / ₈	375 ¹ / ₈	374 ³ / ₈	375 ¹ / ₂
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 ³ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/10 ³ / ₈	1/10 ¹ / ₈
Budapest	Pen. p. £	27.90	27.90 ¹ / ₂	27.34	27.92
Buenos Aires	d. p. \$	46 ¹ / ₄	46 ¹ / ₄	46	46 ¹ / ₁₆
Calcutta	Sh. p. rup.	1/56 ⁷ / ₆₄	1/56 ⁷ / ₆₄	1/57 ¹ / ₆₄	1/56 ⁷ / ₆₄
Constantin ..	Piast. p. £	10.32 ¹ / ₂	1.032 ¹ / ₂	10.25	10.40
Hongkong	Sh. p. \$	1/9 ¹ / ₈	1/10 ¹ / ₈	1/8 ¹ / ₈	1/10
Kobe	Sh. p. yen	2/01 ¹ / ₆₄	2/07 ¹ / ₆₄	2/0	2/09 ¹ / ₁₆
Lissabon	Escu. p. £	108 ¹ / ₁₆	108 ¹ / ₈	108 ¹ / ₈	108 ¹ / ₈
Mexico 1)....	\$ per £	10.10	10.10	9.95	10.25
Montevideo ..	d. per £	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈	47 ¹ / ₈
Montreal ...	\$ per £	4.96 ¹ / ₄	4.98 ¹ / ₈	4.92 ¹ / ₈	4.98 ¹ / ₈
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	56 ¹ / ₆₄	56 ¹ / ₆₄	5 ¹ / ₄	5 ¹ / ₁₆
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/2 ¹ / ₈	2/2 ¹ / ₈	2/2 ¹ / ₈	2/3 ¹ / ₈
Singapore ...	id. p. \$	2/36 ¹ / ₆₄	2/36 ¹ / ₆₄	2/31 ¹ / ₁₆	2/37 ¹ / ₈
Valparaiso 2)	\$ per £	39.57	39.57	39.54	39.58
Warschau ...	Zl. p. £	43.50 ¹ / ₂	43.50 ¹ / ₂	43.45	43.53

1) In het vervolg worden de Mex. \$ niet meer in penc. doch in £ genoteerd. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen
18 Nov. 1929..	22 ¹¹ / ₁₆	49 ¹ / ₈	18 Nov. 1929....	84/11 ¹ / ₂
19 " 1929..	22 ¹³ / ₁₆	49 ⁵ / ₈	19 " 1929....	84/10 ¹ / ₂
20 " 1929..	22 ¹¹ / ₁₆	49 ⁷ / ₈	20 " 1929....	84/10
21 " 1929..	22 ³ / ₄	49 ⁷ / ₈	21 " 1929....	84/10 ¹ / ₂
22 " 1929..	22 ¹³ / ₁₆	49 ⁷ / ₈	22 " 1929....	84/11 ¹ / ₂
23 " 1929..	22 ¹ / ₄	49 ³ / ₄	23 " 1929....	84/11 ¹ / ₂
24 Nov. 1928..	26 ¹¹ / ₁₆	57 ⁷ / ₈	24 Nov. 1928....	84/11 ¹ / ₂
27 Juli 1914..	24 ¹¹ / ₁₆	59	27 Juli 1914....	84/11

1) In pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) In sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	15 Nov. 1929	22 Nov. 1929
Saldo bij de Ned. Bank	f 234.463,50	f 547.054,31
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten		
Voorschot op ultimo Oct. 1929 aan de gem. op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomstenbelasting	" 41.310.967,77	" 41.310.967,77
Voorschotten aan Ned.-Indië	" 20.789.555,01	" 23.230.021,89
Id. aan Suriname	" 11.749.018,37	" 11.750.136,48
Id. aan Curaçao	" 409.822,88	" 412.121,60
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl.	" 136.043.030,30	" 134.812.107,15
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen	" 12.969.591,93	" 25.530.082,04
Vordering op het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds 1)	" —	" 46.545,32
Vordering op andere Staatsbedrijven 1) ..	" 6.842.186,53	" 6.842.186,53
Verplichtingen.		
Voorschot door de Nederl. Bank ingev. art. 16 van haar octrooi verstrekt ..	f 4.549.688,15	f 1.526.774,69
Voorschot door de Ned. Bank inrek. courant verstrekt	" —	" —
Schatkistbiljetten in omloop	" 93.419.000,—	" 92.869.000,—
Schatkistpromessen in omloop	" 116.370.000,—	" 114.260.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	" —	" —
Daggeldleeningen	" —	" —
Zilverbons in omloop	" 11.619.394,—	" 11.291.523,—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1)	" 1.542.742,53	" —
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1)	" 21.042.578,19	" 9.788.928,64
Id. aan andere Staatsbedrijven 1)	" 130.000,—	" 130.000,—
Id. aan diverse instellingen 1)	" 14.811.825,29	" 8.927.264,45

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	16 Nov. 1929	23 Nov. 1929
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javasche Bank	f 25.315.000,—	f 26.614.000,—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas	" 20.839.000,—	" 23.230.000,—
Schatkistpromessen	" 700.000,—	" 700.000,—
Betaalmiddelen in 's Lands Kas	" 29.661.000,—	" —
Waarvan Muntbiljetten	" 2.352.000,—	" —
Muntbiljetten in omloop	" 43.672.000,—	" 42.570.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds ..	" 2.952.000,—	" 2.952.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank ..	" 630.000,—	" 526.000,—
Voorschot van de Javasche Bank	" —	" —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 25 November 1929.

		Activa.		
Binnenl. Wis-	Hfdbk. f	46.357.173,23		
sels, Prom.,	Bijbnk. "	1.305.634,13		
enz. in disc.	Ag.sch. "	13.063.712,68	f	60.726.520,04
Papier o. h. Buitenl. in disconto				
Idem eigen portef. . f		215.513.168,—		
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. "				215.513.168,—
Beleeningen				
incl. vrsch.	Hfdbk. f	30.466.393,57		
in rek.-crt.	Bijbnk. "	9.500.117,80		
op onderp.	Ag.sch. "	46.894.975,41	f	86.861.486,78
Op Effecten			f	81.686.186,78
Op Goederen en Spec. "				5.175.300,—
Voorschotten a. h. Rijk				86.861.486,78
Munt en Muntmateriaal				
Munt, Goud	f	65.071.170,—		
Muntmat., Goud ..		382.451.163,48		
			f	447.522.333,48
Munt, Zilver, enz. "		23.001.994,29		
Muntmat., Zilver ..				470.524.327,77 1)
Belegging 1/2 kapitaal, reserves en pensioenfonds				25.379.301,86
Gebouwen en Meub. der Bank				5.200.000,—
Diverse rekeningen				39.311.650,68
			f	905.249.519,75
Passiva.				
Kapitaal	f	20.000.000,—		
Reservefonds		7.106.550,55		
Bijzondere reserve		8.000.000,—		
Pensioenfonds		6.281.866,11		
Bankbiljetten in omloop		821.162.335,—		
Bankassigtiën in omloop		582.875,43		
Rek.-Cour. f Het Rijk f				
saldo's: { Anderen "		28.776.942,55		28.776.942,55
Diverse rekeningen				13.338.950,11
			f	905.249.519,75
Beschikbaar metaalsaldo			f	129.834.773,94
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. "				324.586.940,—

1) Waarvan in het buitenland f 23.890.447,18. Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opsch. schuld.	Beschikb. Metaal-saldo 1)	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
25 Nov. '29	65.071	382.451	821.162	29.360	129.835	55
18 " '29	65.067	377.448	830.091	20.701	123.680	64 ¹ / ₂
11 " '29	65.173	377.448	844.288	16.545	118.953	64
4 " '29	65.178	377.438	878.025	20.480	103.290	51 ¹ / ₂
28 Oct. '29	65.286	377.439	825.501	21.245	124.270	54 ¹ / ₂
21 " '29	65.284	377.439	815.436	25.762	124.762	56
26 Nov. '28	67.256	367.512	818.295	38.858	284.522	53
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	64

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
25 Nov. 1929	60.726	—	86.861	215.513	39.312
18 " 1929	64.235	—	88.775	215.374	39.319
11 " 1929	65.843	—	90.415	213.217	41.610
4 " 1929	78.066	11.000	115.537	213.059	39.865
28 Oct. 1929	57.830	—	87.455	209.210	36.460
21 " 1929	61.889	5.000	84.964	204.099	38.342
26 Nov. 1928	73.711	—	98.354	206.757	43.314
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 14 Jan. '29 weder op de basis van 2/5 metaaldekking. 2) Sluitpost activa.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voorschotten aan de kolonie	Diverse rekeningen 1)	Diverse rekeningen 2)
1 October 1929	4.112	5.737	59	356	2.183	463
1 September 1929	3.999	5.694	57	299	2.846	994
1 Augustus 1929	3.943	6.307	57	227	3.512	918
1 Juli 1929	3.636	6.212	51	322	3.222	506
1 Juni 1929	3.300	6.234	56	250	3.319	178
1 Mei 1929	3.093	6.108	57	275	3.338	140
1 October 1928	2.449	4.462	157	77	2.414	158

1) Sluitp. der activa. 2) Sluitp. der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
23 Nov. 1929	170.800		297.800	56.200	29.200
16 " 1929	169.600		304.000	51.500	27.400
9 " 1929	170.200		308.800	59.200	23.000
26 Oct. 1929	146.292	24.047	306.178	63.647	22.410
19 " 1929	146.179	23.182	308.338	59.651	22.167
12 " 1929	146.393	23.046	314.477	58.604	20.207
5 " 1929	146.576	23.599	312.349	68.394	17.828
17 Nov. 1928	170.934	16.673	319.651	69.375	31.997
19 Nov. 1927	182.904	17.143	319.610	68.938	122.612
25 Juli 1914	22.067	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
23 Nov. 1929		173.100		***	48
16 " 1929		176.700		***	48
9 " 1929		182.800		***	46
23 Oct. 1929	9.307	42.359	121.010	31.194	48
19 " 1929	9.411	39.316	125.047	29.251	48
12 " 1929	10.176	39.853	128.283	29.671	46
5 " 1929	9.743	39.280	133.206	32.130	45
17 Nov. 1928	8.627	38.580	107.611	50.958	48
19 Nov. 1927	12.197	23.631	123.414	33.447	51
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluippost activa. ²⁾ Basis ³⁾ metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.¹⁾

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities and Advances	Securities
20 Nov. 1929	132.831	355.087	37.017	8.108	21.844
13 " 1929	132.771	358.108	33.821	9.210	19.275
6 " 1929	132.266	358.404	32.859	6.754	19.816
30 Oct. 1929	132.142	358.820	32.197	5.891	20.232
23 " 1929	133.021	357.387	34.439	4.200	20.441
16 " 1929	132.933	360.245	31.462	4.936	20.524
21 Nov. 1928	162.085	132.802		34.757	
22 Juli 1914	40.164	29.317		33.633	

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. ²⁾
			Bankers	Other Accounts		
20 Nov. '29	62.489	15.340	58.545	38.545	37.744	33 1/2
13 " '29	66.835	15.785	54.705	41.755	34.663	30 13/16
6 " '29	67.172	9.527	61.621	38.747	33.862	30 13/16
30 Oct. '29	68.852	14.384	58.106	38.125	33.322	30 1/8
23 " '29	69.462	15.788	59.111	37.137	35.634	31 3/4
16 " '29	76.077	9.551	69.876	37.126	32.688	28
21 Nov. '28	48.340	14.898	99.472		49.032	42 13/16
22 Juli '14	11.005	13.736	42.185		29.297	52

¹⁾ Zie voor wijzigingen in de bankstaat de toelichting op blz. 1080 en 1081. ²⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitent.	Wissels	Waarv. op het buitent.	Beleeningen	Renteloos voorschot a.d. Staat
15 Nov. '29	40.540	162	7.137	27.565	18.709	2.618	3.200
8 " '29	40.298	157	7.312	28.540	18.707	2.658	3.200
31 Oct. '29	40.051	144	7.220	27.342	18.705	2.594	3.200
25 " '29	39.844	134	7.136	27.995	18.703	2.434	3.200
16 Nov. '28	30.852	732	13.890	22.613	18.819	2.203	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen ²⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Particulieren
15 Nov. '29	5.612	2.032	66.583	8.258	5.699	7.104
8 " '29	5.612	1.667	67.100	7.672	5.813	7.539
31 Oct. '29	5.612	3.655	68.267	7.183	6.190	6.681
25 " '29	5.612	1.571	66.146	6.571	6.494	7.483
16 Nov. '28	5.930	1.324	61.410	8.134	5.026	5.629
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Bij de stabilisatie is de goudvoorraad gewaardeerd volgens de nieuwe waarde van den franc. ²⁾ Sluippost activa.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. circ. banken ¹⁾	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
15 Nov. 1929	2.234,0	149,8	369,0	2.060,2	132,0
7 " 1929	2.229,0	149,8	366,7	2.319,5	50,7
31 Oct. 1929	2.229,1	149,8	359,0	2.450,0	106,6
23 " 1929	2.219,0	149,8	353,9	1.981,5	42,0
15 " 1929	2.211,8	149,8	352,3	2.082,4	134,2
15 Nov. 1928	2.477,9	85,6	185,6	1.879,1	69,9
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa ²⁾	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
15 Nov. 1929	92,6	591,4	4.346,4	495,2	330,5
7 " 1929	92,6	617,7	4.550,4	497,4	333,0
31 Oct. 1929	92,6	650,0	4.833,0	454,0	353,0
23 " 1929	92,6	635,7	4.110,5	554,5	374,4
15 " 1929	92,6	600,3	4.349,5	452,6	372,4
15 Nov. 1928	92,3	527,5	4.172,7	569,5	293,2
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

¹⁾ Onbelast. ²⁾ W.o. Rentenbankscheine 15, 7 Nov., 31, 23, 15, Oct. '29, 15 Nov. '28, resp. 26; 44; 14; 54; 39; 44 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste posten in miljoenen Belgas.

Data 1929	Goud		Goud en zilver b. d. schatkist	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. a.d. Staat voor ingetrokken markten	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in erwissel op het buitent.						Schatkist	Partic.
21 Nov.	1083	569	45	820	35	343	2.677	47	125
14 " "	1067	580	45	804	47	341	2.703	20	115
7 " "	1067	549	45	797	43	340	2.697	44	57
30 Oct.	1028	604	45	820	49	344	2.722	43	84
24 " "	1027	581	45	810	43	344	2.665	27	117
22 Nov. ¹⁾ 1928.	828	515	44	608	33	366	2.264	8	84

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaal-middel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
6 Nov. '29	3.018,9	1.552,7	151,7	990,9	330,4
30 Oct. '29	3.021,0	1.609,8	156,1	991,0	339,9
23 " '29	3.035,0	1.614,6	154,8	796,4	379,4
16 " '29	3.004,8	1.614,3	153,5	848,9	360,1
9 " '29	3.012,2	1.568,7	149,4	857,3	333,2
2 " '29	2.982,8	1.608,5	158,0	930,6	322,8
7 Nov. '28	2.642,8	1.204,1	125,6	957,4	448,6

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
6 Nov. '29	292,7	1.918,3	2.622,7	167,1	66,4	69,8
30 Oct. '29	292,7	1.880,2	2.696,5	167,0	66,0	69,4
23 " '29	135,7	1.857,3	2.421,9	167,0	70,9	74,5
16 " '29	137,6	1.859,6	2.460,6	167,0	69,6	73,1
9 " '29	140,8	1.860,3	2.387,4	166,9	70,9	74,4
2 " '29	145,8	1.851,2	2.470,7	166,9	69,0	72,7
7 Nov. '28	222,7	1.742,4	2.384,7	146,3	63,6	67,1

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeschbare schulden: F. R. Notes en netto depositos. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
30 Oct. '29	729	18.934	5.496	1.990	22.105	6.868
23 " '29	—	—	—	—	—	—
16 " '29	613	17.397	5.397	1.737	20.380	6.815
9 " '29	612	17.269	5.403	1.686	20.052	6.803
2 " '29	672	17.428	5.401	1.727	20.347	6.825
31 Oct. '28	632	16.067	6.430	1.745	20.443	6.940

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 26 November 1929.

De vraag voor tarwe, welke in het begin der voorafgaande week was ontstaan, toen de prijzen sterk waren verlaagd, en welke bleef bestaan nadat een vrij sterke verhooging intrad, was ook in de afgelopen week op de meeste dagen levendig niettegenstaande de koersen verder opliepen. Op sommige dagen stegen de koersen zelfs vrij aanzienlijk, terwijl op andere weder een verlaging intrad, welke verlagingen echter minder belangrijk waren dan de verhoogingen. Vergeleken bij een week geleden is de December termijn te Chicago dan ook $3\frac{1}{4}$ dollarcenten per 60 lbs. gestegen, te Winnipeg $2\frac{1}{2}$ dollarcenten. In Argentinië vertoont de de prijzenloop eenzelfde beeld als in Noord-Amerika. Te Buenos Aires is de Februari termijn voor tarwe 20 cents per 100 KG. hooger gesloten dan een week tevoren. Te Rosario bedroeg de verhooging 15 cents per 100 KG. De verbeterde vraag voor buitenlandsche tarwe in Europa heeft een vermeerdering in de omzetten van Manitoba-tarwe ten gevolge gehad en het uitvoercijfer van tarwe uit Noord-Amerika was in de afgelopen week aanmerkelijk grooter dan gedurende geruimen tijd het geval was. Ook uit Argentinië waren de verschepingen ruimer. De stoomende voorraad is echter niet noemenswaard toegenomen, omdat weder groote hoeveelheden in de Europeesche havens aankwamen. Binnen korten tijd mag worden verwacht, dat de aankomsten verminderen, omdat gedurende de laatste weken kleinere verschepingen hebben plaats gevonden. Nog steeds drukken de groote voorraden, welke in Europeesche havens liggen, de markt, doch de invloed daarvan is verminderd door het vooruitzicht van kleinere aankomsten in de naaste toekomst. Reden tot prijsverhoging werd in de afgelopen week gevonden in de oogstvooruitzichten op het Zuidelijk halfrond, terwijl de werkzaamheden van de Farm Relief Board in de Vereenigde Staten, welke ten doel hadden de prijzen te stabiliseeren, een vastere stemming in Noord-Amerika veroorzaakten. In den loop der vorige week is een officieele schatting bekend gemaakt van de met tarwe bebouwde oppervlakte in Argentinië. Deze wordt op het oogenblik geschat op 16.183.000 acres, terwijl in het vorige jaar van 20.891.000 acres is geoogst. De nu geschatte bebouwde oppervlakte is 3 miljoen acres kleiner dan op 9 October. Daarin is echter uitgedrukt het verlies, dat is veroorzaakt door de droogte, welke langen tijd in Argentinië heeft geheerscht en het nu gepubliceerde cijfer beantwoordt ongeveer aan de verwachtingen. Het is nu de vraag hoe groot de opbrengst van tarwe in Argentinië zal zijn. De berichten luiden zeer verschillend en men hoort schattingen, welke van 22 miljoen tot 30 miljoen quarters loopen. In het Noorden is men bezig met het binnenhalen van den oogst en over de resultaten daarvan wordt ook verschillend geoordeeld. Gedurende de laatste dagen hoort men veel over het optreden van roest in sommige Argentijnsche provincies. Het zijn ook deze berichten, welke de stemming aan de tarwe-markten vaster hebben doen worden en sommige opinies over de gevolgen van roest luiden zeer pessimistisch. Anderen wezen er echter weder op, dat daarvan de gevolgen alleen schadelijk konden zijn voor het laat gezaaide gewas en dat telkenjare wel in sommige streken roest optreedt. Ook uit Australië kwamen tegenstrijdige berichten en uit verschillende bronnen komen vrij sterk uiteenlopende schattingen van de opbrengst. Het schijnt, dat gerekend mag worden op een opbrengst van 105 tot 112 miljoen bushels, hetgeen een verbetering zou beteekenen sedert eenige weken geleden. Men is druk bezig met het binnenhalen en de eerste dorschresultaten zijn niet ongunstig, hoewel minder dan het vorig jaar. De kwaliteit schijnt zeer goed te zijn. Berichten over wintertarwe in de Vereenigde Staten zijn zeer gunstig en het gewas schijnt zelden in een betere conditie te zijn geweest dan op het oogenblik het geval is. In Europa worden hoe langer hoe meer regeeringsmaatregelen genomen. In Polen is een regeling getroffen, waarbij voor den uitvoer van tarwe, rogge en haver een premie wordt betaald. In Duitschland wordt voorgesteld het invoerrecht voor tarwe, rogge en gerst te verhoogen, welke maatregel zal moeten dienen om het verbruik van rogge te bevorderen. In verband met het dreigende verhoogde invoerrecht van tarwe toonen Deutsche tarweverbruik-

kers belangstelling voor partijen, welke ongeveer half December in Duitschland kunnen aankomen. Tot een belangrijke vergrooting der omzetten hebben de onderhandelingen echter nog niet gevoerd. In Frankrijk zijn ingrijpende wettelijke bepalingen aangenomen om de boeren te helpen en de tarweprijzen op te voeren, welke ten gevolge van den grooten oogst den laatsten tijd sterk gedrukt waren. De regering zal onder anderen in het vervolg door het veranderen van de invoerrechten, het vaststellen van het uitmalingspercentage, door het verstrekken van goedkope crediten aan de boeren, prijsregelend op kunnen treden en het den boeren mogelijk maken hun voorraden te bewaren en op een huns inziens gunstiger oogenblik ter markt te kunnen brengen.

De prijzen voor rogge zijn in de afgelopen week vrij aanzienlijk gestegen, vooral die voor Oostzeerogge, welke tot nog toe het goedkoopst werd aangeboden. Deze verhoging was niet alleen een gevolg van de betere stemming voor tarwe, want andere roggesoorten werden niet in dezelfde mate duurder, doch is voor een groot gedeelte het gevolg van maatregelen, welke de Deutsche regering van plan is te nemen om het verbruik van rogge in Duitschland te vergrooten. Deze maatregelen komen hierop neer, dat vanwege de regering rogge zal worden gekocht, welke zal moeten worden gebruikt als veevoeder. Om dit mogelijk te maken is het noodig, dat het invoerrecht wordt verhoogd, teneinde buitenlandsche concurrentie uit te sluiten en om ook het invoerrecht op gerst te verhoogen, waarvan op het oogenblik groote hoeveelheden voor voederdoeleinden in Duitschland worden ingevoerd. Ook het invoerrecht voor tarwe zal volgens de Deutsche regeeringsplannen worden verhoogd, terwijl voor den verkoop naar buiten een syndicaat zal worden gevormd, dat zal samenwerken met Polen en de prijzen zal bepalen, waarvoor en de kwantiteiten, welke naar het buitenland zullen worden verkocht. Deze maatregelen zijn nog niet goedgekeurd, doch in het vooruitzicht, dat zulks waarschijnlijk wel zal geschieden, hebben koopers in de afgelopen week hun inkoop van rogge vergroot tot aanmerkelijk hogere prijzen dan tot nog toe golden.

De stemming voor maïs was in het einde der voorafgaande en in het begin dezer week vast. Verschepingen uit Argentinië waren wederom kleiner dan in de voorafgaande week en van den Donau werd nog weinig maïs ter verscheping gebracht. De weersomstandigheden aan den Donau zijn niet gunstig voor het verschepen van maïs en, hoewel de aanvoeren in de havenplaatsen toenemen, kunnen nog geen groote hoeveelheden zonder gevaar voor de kwaliteit naar West-Europa worden verschepd. Daarvoor is het weer aan den Donau te zacht en te vochtig. Het aanbod van stoomende maïs was ten gevolge van kleinere verschepingen niet dringend en er bestond een goede consumptievraag. Nadat een niet onbelangrijke prijsverhoging had plaats gevonden, werd de vraag weder geringer en daalden de prijzen weder verschillende guldens per last onder het hoogste punt van het begin der vorige week. Op sommige dagen werden tot de dalende prijzen flinke zaken afgesloten, doch op de meeste dagen was de stemming weinig geanimeerd met beperkte omzetten. Aan de termijnmarkten in Argentinië waren de prijzen in het begin der afgelopen week lager, waarna de fluctuaties klein bleven. Vergeleken bij de vorige week was de December termijn te Buenos Aires 30 cents per 100 KG. en te Rosario 35 cents per 100 KG. lager. Argentijnsche afladers zijn geregeld aan de markt met maïs van den nieuwen oogst, ter verscheping in het volgende voorjaar en de vroege zomermaanden. Van deze aanbiedingen wordt slechts een matig gebruik gemaakt. In Argentinië is men ijverig bezig met het uitzaaian van den nieuwen oogst en de vroeg gezaaide planten ontwikkelen zich goed onder gunstige omstandigheden.

De verschepingen van gerst waren in de afgelopen week weder groot, vooral die van Donaugerst, welke hoofdzakelijk voor Duitschland bestemd waren. De prijzen voor deze gerstsoort hebben in de afgelopen week weinig fluctuaties ondergaan en zijn na de laatste verhoging ongeveer op hetzelfde peil blijven staan. De laatste dagen waren de prijzen weder enkele guldens lager. In verband met de dreigende verhoging der invoerrechten in Duitschland worden daar partijen gezocht, welke verwacht worden op een dusdanig tijdstip aan te komen, dat het tegenwoordige invoerrecht daarvoor nog zal gelden. Ook voor Amerikaansche gerst waren de prijsfluctuaties niet groot, in verband met de termijnmarkt te Winnipeg, waar alleen in het begin der afgelopen week een vrij sterke verhoging plaats vond, welke echter den volgenden dag weder verloren ging. Vergeleken bij een week geleden sloot de December termijn te Winnipeg $1\frac{1}{4}$ dollarcenten per 48 lbs. lager.

DE Pandbrieven der N.V. Insulaire Hypotheekbank te Zierikzee behorende tot de beleggingsfondsen der Rijkspostspaarbank, der Rijkverzekeringsbank en van het Kroondomein, Verkrijgbaar $4\frac{1}{2}$ pCts. Pandbrieven à 98 pCt. en 5 pCts. Pandbr. à 100 pCt. Pandbr. op 15 Oct. '29: f 17.400.000.—

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	17/23 Nov. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	17/23 Nov. 1929	Sedert 1 Jan. 1929	Overeenk. tijdvak 1928	1929	1928
Tarwe	29.819	1.476.747	1.994.541	—	103.388	58.983	1.580.135	2.053.524
Rogge	851	184.502	190.838	—	1.408	—	185.910	190.838
Boekweit	101	18.375	14.698	200	1.075	—	19.450	14.698
Mais	8.481	743.001	927.738	1.230	175.120	194.567	918.121	1.122.305
Gerst	2.127	454.523	490.127	160	9.445	13.906	463.968	504.033
Haver	3.847	194.134	179.679	—	2.944	617	197.078	180.296
Lijnzaad	2.202	132.345	182.540	—	274.724	343.410	407.069	525.950
Lijnkoek	687	209.251	178.046	—	600	1.184	209.851	179.230
Tarwemeel	1.126	75.739	99.610	1.087	26.255	34.239	101.994	133.849
Andere meelsoorten	977	20.254	11.147	—	—	—	20.254	11.147

Voor h a v e r bestond een vrij goede vraag. De prijzen voor Duitse haversoorten hebben in het begin der week eenige verlaging ondergaan, welke echter in de laatste dagen weder bijna geheel werd ingehaald. Op sommige dagen waren enkele orders aan de markt om vroeger afgesloten contracten terug te koopen, welke orders ook in verschillende gevallen werden uitgevoerd. Voor Donau-haver zijn de prijzen verlaagd en het valt moeilijk voor deze weinig gewilde haversoort koopers te vinden. Ook Rusland is met haver aan de markt gekomen en offreert Petersburger haver tot belangrijk lager prijzen dan die, welke voor Duitse haver gevraagd worden. De kwaliteit is echter ook aanmerkelijk geringer. Plata-haver van den nieuwen oogst wordt geregeld aangeboden ter verscheping in Januari/Februari en daarin kwamen op verschillende dagen zaken tot stand.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten blijven een gedrukt voorkomen behouden, vooral in Amerika, waar de voorraden zeer groot zijn en zich ook in Cuba verder opstapelen wegens de houding der nog niet tot verkoopen geneigde Centrale aldaar. De omvang van zaken in Ruwsuiker bleef ook de afgelopen week zeer beperkt, doch de prijs kon, ondanks het vorenvermelde, ietwat verbeteren en bedroeg ongeveer 1³¹/₃₂ de. c. & fr. New-York op basis van prompte Cubasuiker. Ook in geraffineerde suiker ging zeer weinig om, niettegenstaande Raffinadeurs de prijzen van hun product niet onbelangrijk verlaagden.

De prijzen op de termijnmarkt fluctueerden binnen enge grenzen en de slotnoteringen waren: Dec. 1.99; Mrt. 2.08; Mei 2.14; Juli 2.22 en Sept. 2.28, terwijl de laatste notering voor Sp. Centr. 3.77 was.

De ontvangsten in de Atl. havens der V.S. bedroegen deze week 24.000 tons, de versmeltingen 48.000 tons tegen 60.000 tons in 1928 en de voorraden 649.000 tons tegen 210.500 tons.

De laatste Cuba statistiek is als volgt:

	1929 Ton	1928 Ton	1927 Ton
Cubaansche prod.	5.156.316	4.037.833	4.508.521
Consumptie	128.606	86.195	135.521
Weekontv. afscheephavens...	19.071	15.348	7.218
Totaal sedert 1 Jan.	4.743.805	3.696.907	4.145.264
Weekexport	41.308	58.686	43.083
Totale export sedert 1 Jan. ...	4.420.097	3.337.908	3.715.254
Voorraad afscheephavens....	282.202	358.999	430.010
Voorraad binnenland	324.411	254.731	227.736

In Engeland werd iets meer belangstelling voor Ruwsuiker aan den dag gelegd en werden prijzen besteed tusschen Sh. 8/6 en Sh. 9/- cif al naar gelang van positie en destinatie. Op de termijnmarkt in London veroorzaakten verdere likwidaties van December termijn eene afbrokkeling in den prijs van 1¹/₂ d.

De slotnoteringen op de ruwsuikermarkt waren: Dec. Sh. 7/8¹/₂; Mrt. Sh. 8/2¹/₂; Mei Sh. 8/9; Aug. Sh. 9/2¹/₂; Dec. Sh. 9/3.

De Zichtbare Voorraden bedroegen volgens Czarnikow:

	1929 Ton	1928 Ton	1927 Ton
Duitsland 1/11	491.000	490.000	365.000
Tsjecho-Slowakije 1/11	362.000	343.000	363.000
Frankrijk 1/10	130.000	62.000	67.000
Nederland 1/10	73.000	33.000	29.000
België 1/11	53.000	63.000	55.000
Polen 1/11	161.000	108.000	76.000
Engeland 1/11 Geimp. Suiker ..	210.000	173.000	205.000
„ 1/11 Binnenl. „ ..	31.000	20.000	16.000
Europa.....	1.511.000	1.292.000	1.176.000
V.S. Atlant. havens 2/11	879.000	347.000	239.000

Cubaansche Havens 2/11 327.000 446.000 505.000
Cuba binnenland geraamd 2/11 395.000 215.000 280.000

Totaal 3.112.000 2.300.000 2.200.000

Op Java was de markt voor tweedehands suiker de geheele week lusteloos gestemd en liepen de prijzen terug; de laatste nominale noteringen waren: Sup. ready en Nov./Dec. f 12.375; Jan. f 12.50 en Hoofdsuiker ready f 11.875.

Hier te lande kon de prijs voor Dec. op de termijnmarkt zich ook niet handhaven wegens likwidaties; de andere termijnen bleven geheel onveranderd. Aan het slot kwam eenige opleving en konden prijzen ietwat verbeteren. De laatste noteringen waren: Dec. f 12¹/₄; Mei f 13 en Aug. f 13³/₈, alles geboden met f ¹/₈ hogere vraagprijzen. De omzet bedroeg 3.400 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons.

Manchester, d.d. 20 November 1929.

De daling in prijzen voor Amerikaansche katoen kwam de vorige week Woensdag tot staan en de noteringen waren Vrijdag weer even hoog als den vorigen Vrijdag. Sindsdien is de markt weer opgelopen; gisterenmorgen was er echter een geringe teruggang te bespeuren, doch de markt sloot vast met een notering voor Januari-„futures” van 9.39, tegen de laagste noteringen van j.l. Woensdag van 8.92, terwijl New-York 22 tot 26 punten hooger sloot. Liverpool opende vanmorgen 5 tot 7 punten hooger. De débacle op de fondsen-beurs te New-York schijnt haar hoogste punt bereikt te hebben, daar de handel gisteren meer normaal was dan in langen tijd het geval is geweest. Deze omstandigheden kunnen leiden tot een vastere markt en een meer gezonden toestand over de geheele linie. Intusschen zijn de in de havens aankomende partijen al 100.000 balen meer dan het totaal van het vorig jaar, doch de uitvoer is 200.000 balen minder. Egyptische katoen was vrij vast. Loko-verkoopen waren de vorige week geringer, bedragende in totaal 34.000 balen, tegen 38.000 balen de daaraan voorafgaande week; aan den anderen kant wordt beweerd, dat op j.l. Donderdag en Vrijdag spinners meer katoen fixeerden, dan in langen tijd het geval geweest is.

Wat de markt voor garen van Amerikaansche katoen betreft, werd flink verkocht, zoowel in ring- en mule-kettinggarens, als in inslaggarens in grove en medio-nummers, voor binnenlandsch gebruik en voor export. In verband met de hoogere katoenprijzen schijnen verschillende fabrikanten n.l. besloten te hebben, niet langer met koopen te wachten. Gisteren echter, toen er in de medio-nummers nogal wat omging, bepaalden verkoopen zich slechts tot kleine partijen. In tweedraads getwijnd werden ook enkele flinke orders geplaatst, voornamelijk voor binnenlandsch gebruik. De vraag naar ketting- en inslaggarens van Egyptische katoen was gedurende de laatste dagen van de vorige week beter en in sommige soorten ging behoorlijk wat om, hoofdzakelijk voor binnenlandsch gebruik. Tweedraads getwijnd wordt weinig verkocht en biedingen van Eng. Indischenkant zijn in den regel te laag om geaccepteerd te kunnen worden.

Doekprijzen zijn vast en noteringen bewegen zich op hetzelfde niveau als een week geleden. De toon van de markt is gezond te noemen, al wordt er over het algemeen niet buitengewoon verkocht. Wat de Eng.-Indische markten betreft, hebben koopers te Calcutta hunne limites aanmerkelijk verlaagd, zoodat het heel moeilijk is thans tot afsluiting te komen. Aan den anderen kant ging er ook nog wel weer wat om in die gevallen, waarin men de markt als gunstig meende te kunnen beschouwen. Op het oogenblik schijnen prijzen de neiging te hebben om wat vaster te worden. Het zal er nu van afhangen, of de loop van de katoenmarkt aan koopers vertrouwen zal inboezemen en

hun in staat zal stellen, hunne biedingen te herzien zóó, dat zaken mogelijk zullen blijken.

Liverpoolnoteeringen	Oost. koersen	12 Nov.	19 Nov.
		13 Nov.	20 Nov.
F.G.F. Sakellaridis	14,80	15,10	T.T. op Br.-Indië 1/57/8 1/57/8
G.F. No. 1 Oomra	5,50	6,05	T.T. op Hongkong 1/97/8 1/97/8
			T.T. op Shanghai 2/27/8 2/37/8

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaanse balen. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '29 tot 15 Nov. '29	Overeenkomstige periode	
		1928	1927
Ontvangsten Gulf-Havens.	5137	4984	4780
Atlant.Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	517	611	395
" " 't Vasteland etc.	1720	1815	1969
" " Japan.....	429	590	428

Voorraden. (In duizendtallen balen).

	15 Nov. '29	Overeenkomstig tijdstip	
		1928	1927
Amerik. havens.....	2499	2159	2509
Binnenland	1409	1100	1292
New York	96	11	213
New Orleans	491	287	463
Liverpool	256	309	596

KOFFIE.

In de afgelopen week was de stemming aanvankelijk kalm, doch daarna werd zij iets vaster. De noteringen aan de termijnmarkten liepen in overeenstemming hiermede in den beginne iets terug om daarna weder iets te stijgen. Aan de Rotterdamsche termijnmarkt zijn dientengevolge de noteringen bij het afsluiten van dit Overzicht 7/8 a 1 ct. hooger dan een week geleden. In Brazilië echter liepen de kost- en vracht-aanbiedingen van Santos nog 1/- a 3/- en van Rio dooreen ongeveer 1/- per cwt. terug. De wanverhouding met de termijnprijzen is hiermede wel iets kleiner geworden, doch nog lang niet hersteld.

De daling in het begin van de week was het gevolg van nieuwe concessies in de kost- en vrachtprijzen van Brazilië, voornamelijk van Santos, waardoor bijvoorbeeld „Good” Havre-Kastype weder kon worden betrokken tot 40/- per

cwt. (dat is de prijs, die reeds eenmaal, namelijk op 28 October was bereikt) en van geruchten, dat de dagelijksche aanvoeren in de haven van Santos zouden worden gebracht van 40.000 balen op 60.000 balen. Daarna echter werd de stemming iets beter op een eenigszins vastere houding van Santos en van Rio (voor „Good” Kastype werd toen weder enkele shillings meer gevraagd) en tevens op een verhooging van de noteringen aan de termijnmarkt te New-York, alwaar baissiers zich bij de nadering van den aanzeggingstermijn van December op vrij ruime schaal dekten.

De geruchten betreffende een door Brazilië afgesloten leening van £ 2 miljoen, hielden ook deze week aan, doch het ontbrak nog altijd evenmin aan berichten, volgens welke deze aangelegenheid nog niet geregeld zou zijn. Uit New-York werd intusschen medegedeeld, dat, indien het bedoelde bedrag ter beschikking van Brazilië zou worden gesteld, dit geschieden zou op korten termijn (niet later dan uiterlijk het midden van het volgend jaar) en dat 2 miljoen balen koffie als garantie zouden moeten worden verscheept naar Europa. Deze koffie zou dan na afloop van den termijn verkocht worden, tenzij het Gouvernement van Sao Paulo in staat zou zijn het bedrag af te lossen. Bovendien meent de berichtgever, dat een volledige herziening van het Braziliaansche systeem tot verdediging van de koffieprijzen zou worden verlangd. Indien deze mededeeling juist mocht zijn, is het niet te verwonderen, dat de onderhandelingen bij zulke uiterst bezwarende conditiën lang duren en nog niet tot resultaat hebben geleid.

Tot op heden is door het Koffie-Instituut nog niet bekend gemaakt hoe groot de voorraad in de binnenlandsche pakhuizen en de spoorwegstations van Sao Paulo en Minas Geraes op 31 October was. Het cijfer betreffende dien voorraad op den laatsten dag der maand werd anders steeds bekend gemaakt omstreeks in het midden der volgende maand. Of het uitblijven dezer mededeeling ditmaal het gevolg is van de in Brazilië heerscheende verwarring of van vrees om een wellicht veel verhoogd cijfer te publiceeren, valt voorloopig hier niet te beoordeelen.

Volgens uit Brazilië ontvangen telegram is de limiet van de dagelijksche aanvoeren uit het binnenland in de haven van Rio, die voor de tweede helft van November 13.317 balen bedroeg, voor de eerste helft van de maand December verlaagd op 12.200 balen.

Een particulier bericht, per post ontvangen uit Columbia, meldt, dat de Nationale Bond van Koffie-producenten

STATISTISCH OVERZICHT

	TARWE Hard Winter No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE American No. 2 ^a) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Amer. No. 2 ^a) loco Rotterdam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerholen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.90 Bé s. g. per barrel		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%	Sh.	%	£	%
Jaargemidd. 1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0
" 1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	17,90	165,74	1,89	112,5	86/6	118,5	58.1/-	93,0
Januari 1927	15,22 ⁵	88,5	12,50	95,6	165,00	71,3	222,25	94,2	362,50	78,4	13,35	123,7	1,75	104,2	85/6	117,3	55.7/6	89,0
Februari "	15,22 ⁵	88,5	13,05	99,8	167,00	72,1	230,00	97,5	373,75	80,8	12,10	112,0	1,70	101,2	83/6	114,4	54.16/-	88,0
Maart "	15,05	87,5	12,70	97,1	164,50	71,1	219,25	92,9	354,75	76,7	11,25	104,2	1,26	75,0	81/-	111,0	35.17/-	89,0
April "	14,80	86,0	12,82 ⁵	98,1	173,00	74,6	237,50	100,6	351,50	76,0	11,00	101,9	1,22	72,6	80/-	109,6	55.2/6	88,0
Mei "	15,75	91,6	13,57 ⁵	103,8	172,75	74,6	258,25	109,4	373,75	80,8	10,95	101,4	1,22	72,6	74/-	101,4	54.14/-	88,0
Juni "	15,60	90,7	13,20	101,0	175,25	75,8	245,00	104,2	372,75	80,6	11,00	101,9	1,22	72,6	70/-	95,9	54.2/6	87,0
Juli "	15,10	87,8	12,05	92,2	171,50	74,1	235,75	99,9	367,75	79,5	11,10	102,8	1,22	72,6	70/-	95,9	53.19/-	86,0
Augustus "	14,87 ⁵	86,5	11,45	87,6	178,50	77,1	252,50	107,0	368,25	79,6	11,05	102,3	1,22	72,6	69/-	94,5	55.5/6	89,0
September "	14,70	85,5	12,15	92,9	179,50	77,5	233,25	98,8	369,50	79,9	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	54.13/-	88,0
October "	13,72 ⁵	79,8	11,45	87,6	178,75	77,2	230,50	97,7	359,00	77,6	10,90	100,9	1,22	72,6	65/-	89,0	55.5/-	89,0
November "	13,45	78,2	12,12 ⁵	92,7	184,75	79,8	233,25	98,8	349,75	75,6	10,65	98,6	1,22	72,6	65/-	89,0	59.1/-	95,0
December "	13,40	77,9	12,57 ⁵	96,2	201,00	86,8	246,25	104,3	348,25	75,3	10,60	98,1	1,22	72,6	65/-	89,0	60.2/-	96,0
Januari 1928	13,50	78,5	12,70	97,1	207,50	89,6	247,75	105,0	361,00	78,0	10,30	95,4	1,22	72,6	65/-	89,0	62.-/-	99,0
Februari "	13,80	80,2	12,87 ⁵	98,5	226,50	97,8	243,75	103,3	361,00	78,0	10,00	92,6	1,21	72,0	65/-	89,0	61.12/-	99,0
Maart "	14,60	84,9	14,00	107,1	240,75	104,0	253,75	108,4	350,75	75,8	9,95	92,1	1,19	70,8	65/6	89,7	61.3/6	98,0
April "	15,30	88,9	14,97 ⁵	114,5	239,50	103,5	261,00	110,6	358,25	77,5	10,05	93,1	1,19	70,8	66/-	90,4	61.14/6	99,0
Mei "	15,30	88,9	15,47 ⁵	118,4	238,50	103,0	260,75	110,5	372,00	80,4	10,60	98,1	1,19	70,8	66/-	90,4	62.15/-	101,0
Juni "	14,37 ⁵	83,6	14,27 ⁵	109,2	234,00	101,0	252,50	107,0	365,25	79,0	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	63.17/-	102,0
Juli "	14,25	82,8	13,07 ⁵	100,0	246,75	106,6	241,00	102,1	359,75	77,8	10,10	93,5	1,19	70,8	66/-	90,4	62.18/-	101,0
Augustus "	12,00	69,8	12,62 ⁵	96,6	214,75	92,8	226,75	96,1	350,75	75,8	10,05	93,1	1,21	72,0	66/-	90,4	62.10/6	100,0
September "	11,65	67,7	11,57 ⁵	88,5	198,75	85,9	198,25	84,0	350,75	75,8	10,00	92,6	1,21	72,0	66/-	90,4	63.8/-	102,0
October "	12,27 ⁵	71,4	12,27	93,8	218,50	94,4	189,50	80,3	366,00	79,1	9,95	92,1	1,19	70,8	66/-	90,4	65.12/-	105,0
November "	12,32 ⁵	71,7	12,07 ⁵	92,4	227,25	95,2	185,50	78,6	386,25	83,5	10,20	94,4	1,18	70,2	66/-	90,4	67.18/-	109,0
December "	12,30	71,5	11,90	91,0	220,25	98,1	180,50	76,5	373,75	80,8	10,10	93,5	1,18	70,2	66/-	90,4	70.3/-	113,0
Januari 1929	12,35	71,8	12,20	93,3	231,50	100,0	194,25	82,3	365,00	78,9	10,10	93,5	1,16	69,0	66/-	90,4	75.10/6	121,0
Februari "	12,72 ⁵	74,0	12,65	96,7	236,00	101,9	194,75	82,5	357,25	77,2	12,90	119,4	1,11	66,1	66/6	91,1	78.-/6	125,0
Maart "	12,65	73,5	12,62 ⁵	96,6	233,00	100,6	191,75	81,3	359,00	77,6	12,00	111,1	1,11	66,1	67/-	91,8	89.8/-	144,0
April "	12,12 ⁵	70,5	11,62 ⁵	88,9	218,00	94,1	185,25	78,5	373,25	80,7	11,05	102,3	1,11	66,1	68/-	93,2	82.17/6	133,0
Mei "	11,12 ⁵	64,1	10,57 ⁵	80,9	198,25	85,6	177,50	75,2	363,50	78,6	11,15	103,3	1,16	69,0	69/6	95,2	75.4/6	121,0
Juni "	10,87 ⁵	63,2	10,20	78,0	193,50	83,6	171,25	72,6	355,25	76,8	11,25	104,2	1,30	77,4	71/-	97,3	74.11/-	120,0
Juli "	12,80	74,3	11,20	85,6	218,50	94,4	191,25	81,0	415,50	89,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72.12/6	117,0
Augustus "	13,12 ⁵	76,3	10,75	82,2	202,50	87,5	182,75	77,4	452,50	97,8	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	73.7/6	119,0
September "	12,62 ⁵	73,4	10,20	78,0	191,00	82,5	172,00	72,9	506,75	109,6	11,40	105,6	1,30	77,4	72/6	99,3	74.19/-	120,0
October "	12,10	70,4	9,87 ⁵	75,6	185,00	79,9	168,00	71,2	516,50	111,7	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	72.16/-	117,0
4 November "	11,90	69,2	9,50	72,7	180,00	77,8	164,00	69,5	500,00	108,1	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	70.7/6	113,0
11 "	11,10	64,5	8,90	68,1	168,00	72,6	162,00	68,6	485,00	105,9	11,25	104,2	1,30	77,4	72/6	99,3	69.5/-	111,0
18 "	11,80	68,6	9,00	68,8	175,00	75,6	167,00	70,8	475,00	102,7	11,50	106,5	1,30	77,4	72/6	99,3	69.7/6	111,0
25 "	12,30	71,5	9,40	71,9	173,00	74,7	166,00	70,3	473,00	102,3	11,50	106,5	1,30	77,4	72/6	99,3	72.-/-	116,0

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nummers van 8 en 15 Augustus 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) = Western vóór de invoering v. Manitoba No. 3. † Zuid-Russische.

en Koffie-verschepers aldaar besloten heeft een organisatie in het leven te roepen ter verdediging hunner belangen. Voor den opslag van voorloopig terug te houden koffie zouden nog vóór het einde dezer maand vier groote pakhuizen worden ingericht en de Bank van de Republiek zou bereid zijn per baal 10 Pesos (ongeveer F. 25.—) voorschot te verstrekken. Merkwaardig is het wel, dat zulke plannen aldaar opkomen op hetzelfde oogenblik, waarop Brazilië tengevolge van zijn reeds sedert jaren gevolgd verdedigings-systeem voor de grootste moeilijkheden komt te staan.

Nederlandsch-Indië is ook nog altijd met de verschillende Robustasoorten veel te hoog in verhouding tot de prijzen aan de termijnmarkten. Op het oogenblik zijn de goedkope ongewasschen soorten er zelfs nog hooger dan een week geleden; Mandheling Robusta en gewasschen Robusta echter zijn er 1 à 2 ct. lager.

Aan de loco-markt werd de officieele notering van Superior Santos verlaagd van 50 op 48 ct. per ½ KG. en die van Robusta van 41 op 40 ct. Aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren de noteringen Dinsdag vóórmiddag: December 25½ c., Maart 24¼ c., Mei 24¾ c., September 24¾ c., December 24¾ c.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 65/- à 69/- per cwt. en van dito Prime ongeveer 70/- à 74/-, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 45/- à 46/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, December-verscheping, 29 ct.; Bencoelen Robusta, December-verscheping, 29½ ct.; Mandheling Robusta, December-verscheping, 30 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, December-verscheping, 37 ct., alles per ½ KG., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Dec.	Maart	Mei	Sept.
25 Nov.	\$ 8,85	\$ 8,75	\$ 8,55	\$ 8,54
18 "	" 8,40	" 8,35	" 8,25	8,28
11 "	" 8,78	" 8,63	" 8,58	8,50
4 "	" 9,—	" 8,80	" 8,68	8,52

Rotterdam, 26 November 1929.

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 November in duizenden balen.

	1929	1928	1927	1926	1925	
Voorraad in Europa...	1.847	1.930	1.494	1.525	1.564	
Stoomend (Brazilië ..)	632	557	721	638	831	
n. Europa (Oost-Indië..)	140	163	147	75	130	
	2.619	2.650	2.362	2.238	2.525	
Voorraad Ver. Staten	686	693	634	899	583	
Stoomend						
naar	Brazilië ..	510	593	707	683	605
Ver. Staten	Oost-Indië	15	—	—	—	—
	3.830	3.936	3.703	3.820	3.713	
Voorr. in Pernambuco	3	7	—	—	—	
" " Bahia	23	25	37	31	15	
" " Victoria ..	23	109	143	—	—	
" " Rio de Janeiro	261	275	391	318	256	
" " Santos	866	942	966	680	1.225	
" " Paranagua ..	63	38	—	—	—	
Totaal	*5.089	*5.332	*5.240	*4.849	*5.209	
Op 1 October	*5.222	*5.365	*4.985	*4.856	*5.230	
Op 1 Juli	*5.338	*5.729	*4.720	*4.571	*5.085	

* Niet inbegrepen de binnenl. voorraden in Brazilië.

De binnenlandsche voorraden te

		Santos	Rio de Janeiro
1 Juli	1925	1.786.000 balen	
1 October	1925	2.604.000 "	
1 November	1925	3.652.000 "	
1 Juli	1926	2.833.000 "	
1 October	1926	5.255.000 "	
1 November	1926	6.144.000 "	
1 Juli	1927	3.312.000 "	
1 October	1927	9.570.000 "	
1 November	1927	11.049.000 "	
1 Juli	1928	11.672.000 "	1.180.000 balen
1 October	1928	13.469.000 "	826.000 "
1 November	1928	13.669.000 "	714.000 "
1 Juli	1929	8.785.000 "	136.000 "
1 October	1929	14.892.000 "	1.023.000 "

THEE.

De thee-markt vertoonde in de afgelopen week een verdere inzinking, welke vooral in de Londensche thee-veilingen als in die te Calcutta tot uiting kwam.

AN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN for MIDDLING locoprijzen New York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Coloni- al Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		RUBBER ⁴⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal- suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per ½ K.G.		THEE Aff. N.-I. theev. A'dam gem. pr. Java- en Suma- trathee p. ½ KG.		Indexcijfer v/h. Centr. B. v. d. Stat., herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100		Indexcijfer van The Economist, herleid 1927 = 100 tot 1925 = 100	
£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	Sh.	%	fl.	%	cts.	%	cts.	%				
261.17/-	100,0	23,25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0		
290.17/6	111,1	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	93,2	92,9		
299.13/6	114,4	13,45	57,5	45,00	81,8	25,25	85,6	1/7,375	54,4	22,00	117,3	50	81,5	71	84,0	93,5	88,9		
309.8/6	118,2	14,15	60,6	46,25	84,1	26,00	88,1	1/7,125	53,7	21,125	112,7	48,75	79,4	71,25	84,3	94,2	89,9		
312.15/-	119,4	14,25	61,3	47,75	86,8	26,50	89,8	1/8,25	56,8	20,625	110,0	48	78,2	70	82,8	92,9	89,2		
304.1/-	116,1	14,75	63,4	47,50	86,4	26,25	89,0	1/7,875	55,8	20,25	108,0	48	78,2	72,25	85,5	92,3	88,7		
295.12/-	112,9	16,15	69,5	47,00	85,5	26,00	88,1	1/7,75	55,4	20,25	108,0	47	76,6	86,5	102,4	93,5	90,4		
296.9/6	113,2	16,85	72,7	47,25	85,9	26,00	88,1	1/6	50,5	18,375	98,0	47	76,6	81,25	96,2	96,1	89,6		
289.15/6	110,7	17,90	77,0	48,50	88,2	26,50	89,8	1/4,75	47,0	18,625	99,3	47	76,6	84	99,4	97,4	92,2		
292.16	111,5	19,70	84,7	48,50	88,2	26,50	89,8	1/5,25	40,8	18,50	98,7	45,375	73,9	—	—	96,1	92,2		
287.12/6	109,8	22,05	94,4	50,00	90,9	26,50	89,8	1/4,25	45,6	17,875	95,3	44,25	72,1	94,5	111,8	96,1	90,2		
264.2/6	100,9	20,65	88,8	50,25	91,4	26,75	90,7	1/4,375	46,0	16,875	90,0	45,25	73,7	93	110,1	96,8	89,1		
264.4/6	100,9	20,25	87,1	52,25	95,0	28,50	96,6	1/6,5	51,9	17,25	92,0	46	74,9	96	113,6	97,4	88,6		
266.13/6	101,8	19,70	84,7	51,50	93,6	28,75	97,3	1/7,75	55,4	17,875	95,3	46	74,9	89,25	105,6	97,4	88,2		
255.1/-	97,4	19,25	82,8	53,00	96,4	29,75	100,8	1/7,25	54,0	17,375	92,7	46	74,9	84,5	100,0	98,7	87,9		
233.10/6	89,2	18,35	78,9	54,75	99,5	31,75	107,6	1/3,75	44,2	16,75	89,3	46	74,9	79,5	94,1	96,8	87,9		
233.17/6	89,3	19,35	83,2	55,00	100,0	32,25	112,5	1/0,75	35,8	16,875	90,0	47	76,6	79	93,5	98,1	89,2		
234.6/-	89,5	20,65	88,8	54,50	99,1	33,00	111,9	-19,375	26,3	16,875	90,0	47	76,6	74,25	87,9	98,7	90,5		
230.19/-	88,1	21,55	92,7	54,25	98,6	32,25	109,3	-19	25,3	16,625	88,7	48,25	78,6	78,25	92,6	98,1	91,2		
218.8/6	83,4	21,35	91,8	55,50	100,9	31,75	107,6	-19,25	26,0	15,75	84,0	49	79,8	73,25	86,7	98,7	89,8		
211.19/-	80,9	21,75	93,5	53,00	96,4	31,25	105,9	-19,25	26,0	15,50	82,7	49,875	81,3	71,25	84,3	95,5	88,2		
211.18/-	80,9	19,30	83,0	51,75	94,1	30,00	101,7	-19,25	26,0	16,00	85,3	51,875	84,5	67,75	80,1	92,9	86,6		
214.7/6	81,9	18,55	79,8	47,00	85,5	29,00	98,3	-18,5	23,9	15,875	84,7	52,75	86,0	70,25	83,1	93,5	85,4		
221.19/-	84,8	19,45	83,7	46,25	84,1	27,25	92,4	-18,8	24,7	14,625	78,0	53	86,4	73	86,4	94,2	85,1		
232.10/6	88,8	19,90	85,6	47,25	85,9	27,50	93,2	-18,625	24,2	14,20	74,7	53	86,4	75,75	89,6	95,5	85,1		
228.8/-	87,2	20,45	88,0	46,25	84,1	28,00	94,9	-18,5	23,9	13,925	74,3	51,75	84,3	76,5	90,5	95,5	84,8		
222.7/6	84,9	20,20	86,9	46,75	85,0	28,75	97,3	-19,875	27,9	13,775	73,5	53,125	86,6	77,25	91,4	94,2	84,6		
222.11/-	85,0	20,10	86,5	44,25	80,5	27,75	94,1	1/-	33,7	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	94,2	85,4		
221.0/6	84,4	21,25	91,4	44,00	80,0	27,50	93,2	1/0,125	34,0	13,50	72,0	54	88,0	72,75	86,1	94,8	85,8		
207.5/6	79,2	20,45	88,0	43,25	78,6	27,25	92,4	-10,5	29,5	13,375	71,3	54	88,0	74,25	87,9	92,9	83,9		
97.5/6	75,3	19,40	83,4	41,50	75,5	26,25	89,0	-10,875	30,5	12,25	65,3	54	88,0	73,50	87,0	91,6	81,7		
200.5/-	76,5	18,75	80,6	40,00	72,7	25,75	87,3	-10,625	29,8	12,00	64,0	54	88,0	69,50	82,2	91,0	83,7		
209.5/6	79,9	18,65	80,2	38,75	70,5	24,75	83,9	-11	30,9	13,425	71,6	54	88,0	68,50	81,1	91,0	81,9		
210.11/-	80,4	18,60	80,0	37,00	67,3	24,00	81,4	-10,5	29,5	13,00	69,3	53,50	87,2	64	75,6	91,6	83,6		
205.5/6	78,4	18,90	81,3	34,25	62,3	23,75	80,5	-10,125	28,4	13,475	71,9	51,75	84,3	64	75,6	91,0	82,0		
87.29/6	72,0	18,45	79,4	32,00	58,3	22,50	76,3	-10,625	27,1	13,30	70,9	48,50	79,0	64,75	76,7	94,2	80,5		
81.17/6	69,5	18,10 ⁵	77,8 ⁵	31,50 ⁹	62,7 ⁹	22,50 ⁹	76,3 ⁹	-18,3125	23,3	12,75	68,0	43	70,1	68,25 ¹¹	80,7 ¹¹				
75.12/6	67,1	17,60 ⁶	75,7 ⁶	35,00 ¹⁰	63,6 ¹⁰	23,00 ¹⁰	78,0 ¹⁰	-18,0625	22,4	12,50	66,7	43	70,1	66,75 ¹¹	79,0 ¹¹				
80.7/6	68,9	17,50 ⁷	75,3 ⁷	35,00 ¹¹	63,6 ¹¹	23,00 ¹¹	78,0 ¹¹	-18,25	23,2	12,50	66,7	41	66,8						
90.5/-	72,7	17,55 ⁸	75,5 ⁸	34,00 ¹²	61,8 ¹²	23,00 ¹²	79,7 ¹²	-18,0625	22,4	12,375	66,0	40	65,2						

huidige officieele noteringswijze (Jan. 1928). 9) = Malting vóór de invoering van de huidige offic. noteringswijze (Jan.

De prijzen voor middensoorten zonder veel inhoud liepen het meest achteruit, namelijk tot 7 à 8 cts. (Britsch-Indische soorten); die voor Java-thee hielden zich nog het best en verloren wat deze soorten betreft van 1-3½ cts.

Van bijzonder belang is de publicatie van de Vereeniging voor de Thee-cultuur in Ned.-Indië, gevende de cijfers van den uitvoer van thee uit de voornaamste productie-landen der wereld, behalve uit China.

De cijfers loopen over de eerste 9 maanden en geven een totaal-uitvoer-cijfer van 267¼ mill. KG.; contrasteerende met 258½ mill. KG. een jaar geleden, zoodat de eerste drie kwartalen een surplus aanwijken van slechts 8¾ mill. KG.

De thee-uitvoer van Noordelijk Britsch-Indië gedurende de periode April-October bedroeg 231 mill. lbs. (v.j. 213 mill. lbs.). Gedurende October werd 59¾ mill. lbs. uitgevoerd, hetgeen een surplus is van niet minder dan 10 mill. lbs. boven het cijfer van een jaar geleden.

Engelsche vakbladen spreken van onderhandelingen, die daar te lande worden gevoerd met Rusland over de leverantie van groote hoeveelheden thee, hetgeen vermoedelijk in verband staat met de stopzetting der Russische aankopen in China.

Voor de thee-markt zal de uitslag dezer onderhandelingen van groot belang zijn, omdat de voorraden te Londen thans ongekende afmetingen hebben aangekomen en daarvan voornamelijk groote partijen lagere middensoorten (Cachar en Sylhet) een zwaren druk op de markt uitoefenen. Een belangrijke afzet dezer theeën kan dus de markt slechts gunstig beïnvloeden.

Groote Engelsche belanghebbenden hebben tot nu toe de markt gesteund, omdat hun eigen belang dit medebracht. Blijkbaar hebben dezen het niet langer dienstig geacht om degenen steun voort te zetten, en het gevolg is dan ook de jongste prijsdaling geweest.

COPRA.

De markt voor Copra bleef gedurende de afgelopen week vast gestemd. Het aanbod uit het Oosten bleef afnemen, terwijl consumenten meer belangstelling toonden.

Ook de markt in Marseille verbeterde sterk.

De noteringen zijn:

Nederl.-Indische fms. stoomend, en November en December aflading f 27¾; Ned.-Ind. Mixed Nopad, stoomend f 25¾; Ned.-Ind. Mixed Nopad, aflad. Nov./Decemb. f 26½; Ned.-Ind. Mixed Nopad, aflad. Dec./Januari f 26¼.

VRACHTENMARKT.

Graan van Noord-Amerika. Deze markt bleef weer zeer flauw. Alleen van Montreal was sinds ons vorig rapport iets meer te doen. Verscheidene booten zijn in lading gegaan voor Rotterdam en Antwerpen. Voor de eerste partijen werd \$ 0.08 betaald, voor zwaar graan, met de optie gerst tegen \$ 0.09, en al deze booten ondervonden geen moeilijkheden in het verkrijgen van completeering tegen \$ 0.01/\$ 0.02 meer. Aan het einde van de vorige week ging een prompte boot in lading, beginnende met een partij van 30.000 qtrs. tegen waarschijnlijk \$ 0.10, basis zwaar graan. Ook vond een afsluiting plaats naar Avonmouth tegen 1/10½ d. basis zwaar graan, voor maximum 28.000 qtrs., met de optie voor bevrachters om 30.000 qtrs. te verladen tegen 1/9 d.

Van de *Northern Range* was niets te doen, doch wordt het mogelijk geacht, per eind November/December booten in lading te leggen van New-York naar Marseille, Genua, Livorno, Napels. Een eerste partij, om te beginnen, wordt aangeboden tegen \$ 0.12½, basis één loshaven. Ook worden reeds teekenen van belangstelling getoond in Januari-ruimte naar het Continent.

Van de *Gulf* zijn drie booten bevracht, voor eind November/December en eerste helft December laden, naar het U.K., op basis van 2/6 per qtr., zwaar graan, optie Havre, Duinkerken, Bremen, Hamburg, tegen 2/4½, en Antwerpen of Rotterdam tegen 2/3, terwijl ook twee ladingen werden afgesloten, resp. per November/December en December/Januari, naar Griekenland, op basis van 4/- per qtr., één loshaven.

La Plata. Deze markt bleef kalm gedurende het grootste deel van de week, maar tegen het eind was er een weinig meer vraag, en zijn de cijfers een weinig verbeterd. Terwijl voor November van de Bovenrivier naar U.K./Continent 13/6 geaccepteerd werd, is nu 14/- voor bijna elke grootte te verkrijgen, terwijl reeders van zeer handige booten zich zelfs wel iets meer kunnen verzekeren. Voor December wordt 14/6 geboden, doch toonen reeders voor dit cijfer niet veel animo, daar tot nu toe slechts een betrekkelijk klein aantal afsluitingen voor deze positie heeft plaats gevonden. Voor groote booten van Bahia Blanca naar Antwerpen

of Rotterdam werd het lage cijfer van 12/- geaccepteerd. Voor het nieuwe seizoen is nog steeds niet veel belangstelling. Een groote boot van 7000 werd bevracht naar Antwerpen/Rotterdam/Amsterdam tegen 16/6, met ligdagen 5 Januari, terwijl met ligdagen 10 dagen later een boot van dezelfde grootte 17/6 heeft weten te verkrijgen naar U.K./Continent, met Middellandsche Zee opties, beide van de Bovenrivier.

Suiker van West-Indië. De vraag naar tonnage van suiker bleef achterwege, en vernemen wij, dat niettegenstaande de groote voorraden in Cuba, de moeilijkheid zit in de f.o.b.-prijzen. Er is vraag naar een handige boot, van 2500 ton, voor December, van San Domingo naar Marseille of Gothenburg, tegen 17/6, terwijl er nog steeds een partij in de markt is van 4425 ton van Puerto-Cortez naar U.K./Continent, voor verscheping tweede helft December. Dit is momenteel dan ook alle vraag voor dit jaar. Per Januari kunnen bevrachters nog steeds een boot gebruiken van 7500 ton van Cuba naar U.K./Continent, tegen 16/-, optie San Domingo laden tegen 6 d. minder.

Van Peru werd een boot van 6500 ton, per December/Januari, bevracht naar Marseille tegen 21/6.

Chalvulsulpheter. Over het algemeen is de vraag op deze markt niet beter. Na de afsluiting van een 8000 tonner, per December, naar Bordeaux/Hamburg range, tegen 20/6, optie Noord-Spanje 21/6, Middellandsche Zee 22/6, Adriatische Zee of Alexandrië tegen 23/6, zijn de cijfers iets vaster geworden, tengevolge van de betere stemming op de La Plata markt. Niettegenstaande de geringe vraag voor December/Januari laden, hebben bevrachters weinig hoop ruimte te verkrijgen onder een basiscijfer van 21/6 tot 22/-.

Er was slechts een zeer weinig werkelijke belangstelling voor lijnruimte. Toch liep de vracht iets op, hetgeen geïllustreerd wordt door het boeken van 3000 ton, per December, naar Antwerpen/Rotterdam/Bremen/Hamburg tegen 14/6 netto, met de optie Duinkerken tegen 1/6 extra.

Naar de Vereenigde Staten bestaat kans op een Februari-lading tegen \$ 4.50 naar Galveston/Boston range.

Burmah. Op deze markt komt een weinig belangstelling voor tonnage voor het nieuwe seizoen. Er wordt een lading genoteerd van ca. 7000 ton, Februari/Maart laden, naar Antwerpen/Hamburg range, tegen 23/6. Waarschijnlijk is ruimte van deze grootte te verkrijgen tegen 25/-.

Donau en Zwarte Zee. De Donau blijft nog heelemaal buiten beschouwing, maar van Zuid-Russische havens hebben heel veel afsluitingen plaats gevonden tegen 13/3 tot 14/6, basis Continent, naar gelang van de grootte, voor November/December en December laden.

Middellandsche Zee. Ofschoon er voor erts een groot aantal afsluitingen hebben plaats gevonden, is de markt flauw en blijven de cijfers gemakkelijk. Van de fosphaathavens is slechts weinig vraag, terwijl het aanbod van tonnage groot is. De volgende ertsafsluitingen hebben plaats gevonden: Mellila/Middlesbrough 8/3 (7/6 voor groote booten), Rotterdam 5/3, Hornillo Bay/Rotterdam of Vlaardingen 6/-, Bona/Rotterdam of Vlaardingen 5/1½, Algiers/Jarrow 7/3, Bizerta/Port Talbot 6/6, Huelva/Dublin of Belfast 10/3, Huelva/Rotterdam 6/4½, en Denemarken 10/9.

Afsluitingen voor fosphaat vonden plaats:

Sfax/Nantes en Brest 6/7½, Bordeaux en Rouaan 6/5, Nantes en Rouaan 6/9, optie Nantes/Bassein/Rouaan 7/- en Dublin 9/3. Van Alexandrië is katoenzaad bevracht naar Hull tegen 9/6 per 60 kbvt.

Noord-Spanje. De markt blijft vast. Trots de schaarschte van November ruimte en een betrekkelijk goede vraag, zijn de vrachtcijfers tot nu toe niet opgelopen. Voor December is de stemming kalm en wordt er weinig aangeboden.

Afgesloten werd: Bilbao/Rotterdam 5/9, Grangemouth 7/-, Cardiff 6/3 en Salto Caballo/Rotterdam 5/9.

Kolen van U.K. Sinds ons laatste rapport zijn de vrachtcijfers niet verbeterd. Daar de thuisvrachten nog steeds weinig attractie hebben voor de reeders, scheen een verhooging in de uitgaande vrachten totaal onvermijdelijk, doch het is verrassend te zien, dat de lage kolenvrachten blijven aanhouden. Inderdaad was er de vorige week niet zoo'n goede vraag, en daar het aanbod van passende tonnage voldoende was, hadden bevrachters geen moeilijkheden om hun vraag te voldoen tegen iets lagere vrachtcijfers. Naar Zuid-Amerika was de markt een weinig anders, de cijfers bleven tamelijk vast, voornamelijk tengevolge van de slechte uitzichten op loonende retourvrachten.

Van Zuid-Wales werd afgesloten: Rouaan 5/9, Lissabon 8/6, Genua 7/10½, Piraeus 9/3, Port-Said 8/9, Alexandrië 9/3, Buenos Aires 15/- en Rosario 16/-.

Van de Oostkust: Aarhus 6/3, Drontheim 8/3, Christianssand 7/-, Antwerpen 4/6, Rouaan 6/-, Genua 7/10½, Port-Said 9/-, Adelaide 25/-, Port Pirie 32/- en Buenos Aires 15/6.